

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรียงตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. การเขียนสะกดคำ
3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. แบบฝึกทักษะ
5. ความพึงพอใจ
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
8. บริบทโรงเรียนบ้านหนองคู
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมงานและการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่า ควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 31)

1. เรียนรู้อะไรในภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง สาระสำคัญในการเรียนรู้ภาษาไทยมีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 1)

การอ่าน ได้แก่ การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไป ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน ได้แก่ การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด ได้แก่ การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อน้อมน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ได้แก่ ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม ได้แก่ การวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจ บทเห่บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้ส่งสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

2. ความมุ่งหวังที่จะให้เกิดกับผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 3) กล่าวถึง ความมุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียนในการเรียนการสอนภาษาไทย เมื่อผู้เรียนเรียนจบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบาย จากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลแผนภาพ แผนที่และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

2. มีทักษะการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการ และมีมารยาทในการเขียน

3. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและพูด พูดสื่อสาร เล่าประสบการณ์ และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยค

ง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

3. สารการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1. การสะกดคำ การแจกลูก และการอ่านเป็นคำ
2. มาตราตัวสะกดที่ตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา

คำที่มีตัวการันต์

3. ความหมายของคำ
4. การแต่งประโยคเพื่อการสื่อสาร

สรุป สาระที่ 4 คือ หลักการใช้ภาษาไทย และมาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ การวิจัยครั้งนี้ใช้สาระที่ 4 ในเรื่องมาตราตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ซึ่งมี 4 มาตรา ประกอบไปด้วย มาตราแม่กก มาตราแม่กต มาตราแม่กน และมาตราแม่กบ โดยมีกิจกรรมที่ใช้ในแบบฝึกทักษะได้แก่ กิจกรรมเติมตัวสะกดให้ถูกต้อง กิจกรรมเขียนคำให้ตรงกับคำอ่าน กิจกรรมเติมคำให้ได้ใจความ และกิจกรรมแต่งประโยคจากคำที่กำหนด โดยมีแบบฝึกทักษะจำนวน 9 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 มาตราแม่กกคำที่สะกดด้วย ข ฉ กร ชุดที่ 2 มาตราแม่กก คำที่สะกดด้วย ค ชุดที่ 3 มาตราแม่กต คำที่สะกดด้วย จ ช ซ ณ ฎ ฏ ชุดที่ 4 มาตราแม่กต คำที่สะกดด้วย ฒ ต ถ ท ชุดที่ 5 มาตราแม่กต คำที่สะกดด้วย ฐ ศ ษ ส ชุดที่ 6 มาตราแม่กน คำที่สะกดด้วย ญ ณ ชุดที่ 7 มาตราแม่กน คำที่สะกดด้วย ร ล พ ชุดที่ 8 มาตราแม่กบ คำที่สะกดด้วย ป พ ชุดที่ 9 มาตราแม่กบ คำที่สะกดด้วย ฟ ภ

การเขียนสะกดคำ

การสอนเขียนสะกดคำเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นในการวางรากฐานของการเรียนการสอนสะกดคำในชั้นประถมศึกษา มีนักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาศาสตร์ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

1. ความหมายของการเขียนสะกดคำ

ความหมายของการเขียนสะกดคำ มีนักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาศาสตร์ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

บันลือ พลุกษะวัน (2533 : 26-27) แนะนำการสอนเขียนไทยเบื้องต้นที่เหมาะสมกับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการให้ออกเสียง การผสมคำอ่านจึงลงมือเขียน ซึ่งให้

ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน เด็กไม่เบื่อหน่าย เด็กประสบความสำเร็จมีกำลังใจที่จะเขียน

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 542) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำหมายถึง วิธีเขียนคำ โดยเรียงลำดับอักษรภายในคำหนึ่ง ๆ เพื่อออกเสียงได้ชัดเจน และสื่อความหมายได้ถูกต้องตามที่ผู้เขียนต้องการ

อรพรรณ ภิญโญภาพ (2539 : 12) อธิบายไว้ว่า การสะกดคำเป็นการฝึกทักษะการเขียนให้ถูกต้อง ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแก่ผู้เรียน และจะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการประสมคำ รู้หลักเกณฑ์ที่จะเรียงเรียงตัวอักษรในคำหนึ่งๆ ให้ได้ความตามที่ต้องการ เพื่อนำประโยชน์ไปใช้ในการสื่อสาร

จากความหมายของการเขียนสะกดคำที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่าการเขียนสะกดคำ หมายถึง การที่ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ในการเรียงลำดับตัวอักษรของพยัญชนะต้นสระ วรรณยุกต์ ได้ถูกต้องตามหลักภาษา และถูกต้องตามหลักพจนานุกรม เพื่อจะได้อ่านออกเสียงได้ชัดเจน เขียนได้ถูกต้องและมีความหมาย สามารถสื่อสารกันได้อย่างเข้าใจ

2. ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง เป็นทักษะที่สำคัญมาก มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันและความเป็นอยู่ของบุคคลในปัจจุบัน เพราะการเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง เป็นทักษะที่สำคัญมาก มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันและความเป็นอยู่ของบุคคลในปัจจุบัน การเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง จะช่วยเป็นรากฐานที่สำคัญในการอ่านและการเขียนวิชาอื่นๆ ได้ จึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

นภดล จันทร์เพ็ญ (2542 : 91) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนว่า เป็นการสื่อสารของมนุษย์ เพื่อถ่ายทอดความรู้ และสติปัญญาสามารถสร้างความสามัคคี และเป็นเครื่องระบายนามณ์ ทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต การเขียนเป็นการสื่อสารระหว่างผู้ส่ง (ผู้เขียน) กับผู้รับ (ผู้อ่าน) ที่มีการติดต่อกันทางการเขียนตลอดเวลา ในการเรียนการสอนทุกวิชาต้องอาศัยการเขียนเพื่อบันทึก ตอบปัญหา ทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ จึงนับว่าการเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ในการเรียนวิชาต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ ในการสื่อสารที่คงทน และปรากฏเป็นหลักฐานได้ดีกว่าทักษะอื่น การเขียนขั้นแรกคือ การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องแล้วจึงเขียนเป็นเรื่องราวการเขียนสะกดคำผิดจะทำให้การสื่อความหมายผิดไปด้วย การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องจึงเป็นทักษะสำคัญอย่างหนึ่งของการเขียน การเขียนสะกดคำที่ถูกต้องเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ภาษาไทย คนไทยทุกคนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำ พร้อมทั้งช่วยกันแก้ไขปัญหาการเขียนสะกดคำผิดและข้อบกพร่องอย่างจริงจัง

วรรณิ โสมประยูร (2544 : 156) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นทางการเขียนอย่างหนึ่ง เพราะเด็กต้องรู้จักสะกดคำได้ถูกต้องก่อน จึงสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนสะกดคำผิดเสมอ จะไม่สามารถแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเอง ดังนั้นการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนเป็นอย่างยิ่ง เด็กควรเขียน

สะกดคำให้ถูกต้องเสียแต่เมื่อเริ่มเรียนคำ เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักคำต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ช่วยให้เด็กได้ใช้คำต่าง ๆ ได้ถูกต้อง กว้างขวาง ครูจึงต้องฝึกฝนนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกระดับ

สำนักวิชาการ (2546 : 134) กล่าวว่า การสะกดคำเป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับผู้เริ่มเรียน หากครูไม่ได้สอนแจกลูกสะกดคำแก่นักเรียนในระยะเริ่มการอ่านนักเรียนจะขาดหลักเกณฑ์การประสมคำ ให้เมื่ออ่านหนังสือมากขึ้นจะสับสน อ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือผิดซึ่งเป็นปัญหาของนักเรียนไทยในปัจจุบัน ผลจากการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

กำชัย ทองหล่อ (2552 : 160) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำว่า ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายใช้แทนคำพูดเพราะฉะนั้นการเขียนคำจึงนับว่าเป็นความสำคัญส่วนหนึ่งในการใช้ภาษาถ้าเขียนผิดความหมายจะแปรไปหรืออาจไม่มีความหมายเลยก็ว่าได้

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำเป็นสิ่ง สำคัญต่อผู้เขียนมากถ้าผู้เขียนสะกดคำได้ถูกต้องก็จะสื่อความหมายได้ถูกต้องชัดเจน และยังทำให้ผู้เขียนเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือและเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการเขียนอีกด้วย

3. ปัญหาและสาเหตุของการเขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง

ปัญหาและสาเหตุของการเขียนสะกดคำไม่ถูกต้องมี หลายประการ ดังที่นักศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

กรรณิการ์ พวงเกษม (2535 : 2) ได้กล่าวถึงปัญหาและข้อบกพร่องจากการเขียนสะกดคำผิด ดังนี้

1. การเขียนผิดที่พยัญชนะ
2. การตัดและเติมสระ สระเปลี่ยนรูป การเขียนสระผิด การเขียนสระเสียงสั้นเสียงยาวสลับกัน เขียนคำที่ประวิสรรชนีย์ สระประสมเขียนผิด
3. ใช้วรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง
4. ใช้สะกดผิดที่ใช้ตัวการันต์ผิด เขียนคำที่มาจากภาษาอื่นผิด เขียนผิดโดยแทนเสียงให้สั้นลงหรือยืดเสียงให้ยาวออก เขียนคำที่ใช้ ร ล ว ควบกล้ำผิด ที่สระ ไอ โอ และอัย เขียนคำที่ใช้อักษรนำผิด

พูลสุข ญาณไพศาล (2542 : 151-152) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดไว้ดังนี้

1. คำบางคำออกเสียงเดียวกัน แต่คำหนึ่งมีตัวการันต์ อีกคำไม่มี ดังนั้นผู้ใช้ต้องทราบความหมายของคำที่เขียนต่างกัน เช่น
อินทรี-ชื่อนก ชื่อปลา อินทรี-ร่างกาย
ดอกจัน-เครื่องหมายอย่างหนึ่ง ดอกจัน-เครื่องเทศอย่างหนึ่ง
2. คำบางคำ ออกเสียงเดียวกัน พยัญชนะต้นต่างกันใช้รูปวรรณยุกต์ต่างกัน ความหมายของคำก็ต่างกัน เวลาเขียนจึงต้องนึกกำหนดความหมายไปด้วย จึงจะเขียนถูก เช่น
ข้า-ค่า-ฆ่า ขึ้น-คัน

หน้า-น้ำ ส้อม-ซ่อม

3. คำบางคำออกเสียงเดียวกัน แต่ใช้ตัวสะกดต่างกัน ผู้ใช้จึงต้องพิจารณาความหมายของคำก่อนใช้ เช่น

บิณฑบาต-บาตรพระ น้ำตาล-ตานขโมย

ผาสุก-ความสุข อนุญาต-ญาติมิตร

วรรณิ โสภประยูร (2544 : 157) สรุปสาเหตุการเขียนสะกดคำผิด ได้ดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำผิดโดยเห็นแบบอย่างที่จะสะกดผิด
2. นักเรียนไม่รู้หลักภาษา เช่น ไม่รู้จักการประวิสรรชนีย์ การใช้ ศ ส ข หลักการใช้สะกดการันต์ หลักการผันวรรณยุกต์ หลักมาตราตัวสะกดและอื่น ๆ
3. นักเรียนไม่ทราบความหมายเพราะคำไทยมีคำพ้องเสียง ทำให้ความหมายสับสนเช่น กัณฑ์-กรรม ชันท์-ชรรค์
4. นักเรียนฟังไม่ชัดเพราะคำไทยมีคำควบกล้ำ เช่น คราว คลอง ครอง กลอง กรองเกลี้ยกล่อม สรวล
5. นักเรียนไม่สามารถถ่ายทอดคำตามเสียง คำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ เช่น ซอส์ค ดอกเตอร์ แท็กซี่
6. นักเรียนใช้คำที่มี ร ล ไม่ถูกต้อง เช่น ราว-ลาว ราว-ลาด

จากปัญหาและสาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำผิดมีสาเหตุมาจากนักเรียนจำคำไม่ได้ ไม่ทราบความหมายของคำ ขาดการฝึกฝน ขาดความแม่นยำทางภาษา ครูจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนเขียนสะกดคำให้ถูกต้องโดยการทำแบบฝึกเพิ่มเติมและหลากหลาย เพื่อให้เกิดทักษะและนำไปใช้อย่างถูกต้อง

4. มาตราตัวสะกดไทย

มาตราตัวสะกด หมายถึง โครงสร้างของคำในภาษาไทยประกอบด้วย พยางค์ชั้นต้น สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด หรือคำบางคำอาจมีตัวการันต์ ส่วนประกอบ เหล่านี้ จะทำให้คำมีเสียงเปลี่ยนไป มาตราตัวสะกดในภาษาไทย มี 9 มาตรา (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2545 : 154) ดังนี้

มาตราที่ 1 มาตราแม่ ก กา คือ คำหรือพยางค์ที่ไม่มีตัวสะกด เช่น ขา มา ตา

มาตราที่ 2 มาตราแม่ กก คือ คำหรือพยางค์ ที่มี ตัว “ ก ” สะกด เช่น นัก รัก หรือ ตัวอื่นซึ่งทำหน้าที่เหมือนตัว “ ก ” ได้แก่ ข ค ฃ เช่น เลข นาค เมฆ

มาตราที่ 3 มาตราแม่ กง คือ คำหรือพยางค์ ที่มี ตัว “ ง ” สะกด เช่น กาง จาง

มาตราที่ 4 มาตราแม่ กต คือ คำหรือพยางค์ ที่มีตัว “ ต ” สะกด เช่น ชัด ชัด หรือตัวอื่นซึ่งทำหน้าที่ เหมือนตัว “ ต ” ได้แก่ จ ฉ ช ซ ฌ ฎ ฏ ฐ ฒ ต ถ ท ฑ ศ ษ ส เช่น อาจ เดช

มาตราที่ 5 มาตราแม่ กน คือ คำหรือพยางค์ ที่มี ตัว “ น ” สะกด เช่น จาน บ้าน หรือ ตัวอื่นซึ่งทำหน้าที่เหมือน “น” ได้แก่ ญ ณ ร ล พ เช่น สัญญาณ ชาญ กาล

มาตราที่ 6 มาตราแม่ กบ คือคำหรือพยางค์ ที่มีตัว “ บ ” สะกด เช่น จับ หรือ ตัวอื่นซึ่งทำหน้าที่เหมือน “บ” สะกด ได้แก่ ป พ ฟ ภ เช่น บาบ ภาพ เซฟ โลก

มาตราที่ 7 มาตราแม่ กม คือคำหรือพยางค์ ที่มีตัว “ ม ” สะกด เช่น ขม จม

มาตราที่ 8 มาตรา แม่เกย คือคำหรือพยางค์ ที่มีตัว “ ย ” เช่น เขย เขย เลย เสย

มาตราที่ 9 มาตรา แม่เกย คือคำหรือพยางค์ที่มีตัว “ ว ” สะกด เช่น ขาว ยาว หาว

จากมาตราตัวสะกด จะเห็นว่ามาตราที่สะกดคำไม่ตรงตามมาตรได้แก่ มาตราแม่ กก แม่กต แม่กน และแม่กบ

5. หลักการเขียนสะกดคำ

หลักการเขียนสะกดคำ มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักการเขียนสะกดคำ ดังนี้

บันลือ พุทฺษะวัน (2533 : 76) กล่าวว่าการสอนสะกดคำมี 2 ลักษณะคือ การสะกดคำด้วยปากเปล่ากับการสะกดคำด้วยการเขียน การสะกดคำด้วยปากเปล่านั้น โดยมากมักสอนในระยะเวลาที่เด็กยังเขียนหนังสือไม่ได้ ครูจึงให้นักเรียนสะกดคำออกมาดัง ๆ เพื่อจะได้วัดผลว่าเด็กสะกดคำได้ถูกต้องเพียงใด เมื่อถึงขั้นที่เด็กพอเขียนหนังสือได้แล้ว ครูจะสอนให้เด็กฝึกสะกดคำไปพร้อม ๆ กับการเขียนหรือการให้เด็กเขียนตามคำบอกนั่นเอง

สนธิ สัตโยภาส (2538 : 105-107) ได้เสนอหลักการสอนเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาไว้ ดังนี้

1. ระยะเริ่มแรก คำที่นำมาให้เขียนจะต้องเป็นคำที่เคยอ่านได้แล้ว โดยใช้ภาพนำ คือให้ดูภาพแล้วเขียน
2. ครูนำบัตรคำยากมาให้ให้นักเรียนอ่านอย่างรวดเร็วที่ละบัตร แล้วเขียนคำที่เห็นครูนำบัตรหลาย ๆ บัตร ไปติดไว้ที่แผนภูมิ แล้วให้นักเรียนเลือกเขียนคำตามที่ครูบอกทีละคำ
3. ให้หาคำที่มีสระ ตัวสะกด หรือพยัญชนะต้นเหมือนกัน
4. ให้เติมพยัญชนะให้ครบ
5. ให้โยงคำให้ตรงกับภาพ
6. ให้ขีดเส้นใต้คำที่เขียนถูก
7. ให้เติมใจความที่สมบูรณ์
8. ให้หาคำที่มีความหมายที่เหมือนกัน
9. ให้หาคำเฉพาะสิ่ง เช่น สิ่งที่ใช้ดื่ม
10. ให้หาคำที่มีเสียงเหมือนกัน
11. ให้แข่งกันหาคำพวกเดียวกัน
12. เขียนไทยด้วยปริศนาคำทาย
13. ให้เขียนไทยตามคำบอก จะเป็นคำ ประโยค หรือข้อความก็ได้

14. ให้เขียนไทยด้วยนิทาน โดยครูเป็นคนบอกความหมายของคำแล้วให้เด็กทายคำ พร้อมกับเขียนคำทายลงในสมุด

15. ให้เขียนไทยด้วยเกมบอกใบ้ให้ทาย โดยครูเป็นคนบอกความหมายของคำแล้วให้เด็กทายคำ พร้อมกับเขียนคำทายลงในสมุด

16. กิจกรรมอื่น ๆ เช่น รวบรวมคำที่เขียนผิดจากที่ต่าง ๆ ผูกให้เด็กใช้พจนานุกรม จัดป้านนิเทศ เป็นต้น

สุจริต เพียรชอบ (2538 : 120-121) เสนอแนะเกี่ยวกับการเขียนสะกดคำไว้ ดังนี้

1. ครูทำบัญชีคำยากแจกให้นักเรียนศึกษา แต่ละสัปดาห์ครูจะนำคำเหล่านี้มาให้ให้นักเรียนเขียนเป็นคำ ๆ ให้นักเรียนตอบคำตอบหรือแลกเปลี่ยนตรวจ แล้วนักเรียนแต่ละคนบันทึกผลการสะกดคำของตนเองไว้เพื่อดูการพัฒนาการของตนเอง

2. ครูแต่งประโยค ซึ่งประกอบด้วยคำที่มักจะสะกดผิด แล้วบอกให้นักเรียนเขียนหรือครูอาจจะมอบหมายให้นักเรียนแต่งประโยคทำนองเดียวกัน แล้วบอกเพื่อนเขียน ครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้องไปด้วย

3. แบ่งนักเรียนออกเป็นหมู่ ๆ หรือเป็นแถวแข่งขันกันเรียงคำหรือข้อความที่ยาก ๆ

4. ครูแจกบัญชีซึ่งมีคำที่สะกดผิด และสะกดถูกปนกัน ให้นักเรียนทำเครื่องหมายถูกผิดหน้าคำเหล่านั้น

5. ครูอาจนำคำยากมาเป็นแบบทดสอบเลือกตอบ ให้นักเรียนทำเครื่องหมายหน้าคำที่สะกดถูก

6. ครูแจกบัญชีคำซึ่งมีคำที่สะกดถูก และคำที่สะกดผิดปนกัน ให้นักเรียนตรวจดูกันเอง ถ้าคำไหนผิดให้นักเรียนแก้ไขให้ถูกต้อง จากนั้นให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจจากบัตรคำที่ครูนำมาใช้เฉลย

7. ให้นักเรียนรวบรวมคำยากต่างๆ ที่เคยเรียนมาแล้ว ทำเป็นบัญชีคำเรียงลำดับตามตัวอักษร

8. ครูแจกข้อความที่มีความยาวประมาณ 10-15 บรรทัด ในข้อความนั้นมีคำที่สะกดผิดปนกัน ให้นักเรียนหาคำที่สะกดผิดและแก้ไขให้ถูกต้อง ในกรณีไม่แน่ใจให้นักเรียนเปิดพจนานุกรม

9. แบ่งนักเรียนออกเป็นหมู่ๆ แข่งขันกันหาคำพ้องเสียงจากพจนานุกรม เช่น คำที่ออกเสียง กั้น จัน กาน สัน แล้วเขียนลงในบัตรคำ นำเสนอหน้าชั้นเรียน

10. ให้นักเรียนแต่งคำจากสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ที่ครูกำหนดให้หรือจากข้อความประพันธ์นั้น ๆ คำที่แต่งขึ้นนั้นควรเป็นคำศัพท์หรือคำยาก ไม่ควรเป็นคำโดด ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 31) ได้เสนอแนวคิดในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องคำ ดังต่อไปนี้

1. เลือกคำจากประมวลคำในหนังสือประกอบการเรียนมาเป็นหลักในการฝึก

2. เลือกคำที่นักเรียนพบ และใช้ในชีวิตประจำวันฝึกฟัง พูด อ่าน เขียนและรู้ความหมายของคำไปพร้อมๆ กัน

3. เลือกคำที่มีในประมวลคำอ่านในหนังสือประกอบการเขียนคำง่าย ๆ ที่สะกดในมาตราแม่ ก กา มาฝึกอ่าน

4. ใช้ของจริง กิริยาท่าทาง ภาพ และคำอธิบายเพื่อให้รู้ความหมาย
5. เล่นปริศนาคำทาย
6. เรียนรู้คำใหม่โดยใช้คำเก่าเป็นพื้นฐาน
7. ฝึกต่อคำ เติมคำ เพื่อให้ได้คำใหม่
8. ให้ฟัง พูด อ่าน เขียนคำ โดยการฝึกด้วยตนเอง
9. ให้คิดหาคำเพิ่มจากคำที่กำหนดให้ด้วยตนเอง
10. หาคำตอบไว้ด้วยตนเองเมื่อปฏิบัติครบขั้นตอน โดยอาจใช้
 - 10.1 การบอก
 - 10.2 การแสดงกิริยา
 - 10.3 การเขียน
 - 10.4 การตั้งคำถาม

11. กิจกรรมเน้นรูปแบบง่าย ๆ ไปหายาก โดยเร้าความสนใจ ปฏิบัติด้วยตนเองด้วยความสนุกสนาน และใช้วิธีการที่หลากหลายไม่ซ้ำวิธีการเดิมในรูปแบบเดียวกัน

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2542 : 25) ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนสะกดคำว่าการสอนเขียนสะกดคำควรจะมีกิจกรรมมาก ๆ เพื่อให้เด็กแสดงออก เช่น แบ่งกลุ่มแข่งขันสะกดคำ ค้นหาคำมาแลกเปลี่ยนกัน รวบรวมคำจากเอกสารและหนังสือต่าง ๆ มาแต่งประโยค หรือเรื่องราว เขียนตามคำบอกแล้วตรวจพจนานุกรมและบัตรคำประกอบการสอน

ประเทิน มหาพันธ์ (2549 : 65) ได้เสนอแนะวิธีการสอนสะกดคำไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ความหมายของการออกเสียง ครูต้องให้เด็กเข้าใจความหมายของคำ มองดูพร้อม ๆ กับการออกเสียงนั้น ๆ และสามารถที่จะพูดออกมาให้เป็นประโยคได้ ให้ถูกต้องได้
2. การมองเห็นรูปคำ ในขั้นนี้ ครูต้องให้เด็กเห็นรูปคำที่สะกดและส่วนประกอบต่าง ๆ ได้ แยกคำนั้นออกเป็นพยางค์ออกเสียงคำนั้นเป็นพยางค์แล้วไปสะกดเป็นคำอีกครั้ง
3. การรำลึกถึงคำ ให้มองดูทั้งคำ แล้วสะกดตัวโดยไม่ต้องดูคำนั้น เสร็จแล้วลองตรวจดูว่าการสะกดของตนถูกต้องหรือไม่ หากสะกดผิดให้กลับไปทำขั้นที่หนึ่งถึงขั้นที่สามอีกครั้ง
4. การเขียนคำ ขั้นนี้นักเรียนจะฝึกหัดเขียนคำให้ถูกต้อง ตรวจสอบการเขียนและสะกดตัวให้ถูกต้องเรียนร้อย
5. การทบทวนโดยให้เด็กเขียนคำโดยไม่ต้องดูแบบ หากเขียนถูกต้องถึงสามครั้งแสดงว่าเด็กรู้คำนั้นแล้วในขั้นนี้ถ้าเด็กจำได้แม่นยำยิ่งขึ้นก็ควรให้เด็กลองนำไปใช้ดู เช่น ใช้ในการเขียนประโยค เขียนเรียงความ เขียนจดหมาย

จากวิธีการสอนการเขียนสะกดคำดังกล่าว สรุปได้ว่า วิธีการเขียนสะกดคำครูอาจเลือกใช้วิธีใดก็ได้ที่เหมาะสมกับนักเรียนโดยทำให้นักเรียนสนใจต่อการเรียนในเนื้อหา มีทักษะต่อ

การเขียนสะกดคำสูงในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สอนการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราในรูปของการเติมตัวสะกดให้ถูกต้องการเขียนคำให้ตรงกับคำอ่าน การสร้างคำจากภาพ และการแต่งประโยคจากคำที่กำหนด

6. หลักจิตวิทยาในการเขียนสะกดคำ

การจัดกิจกรรมการสอนเขียนคำให้ประสบผลสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์นั้น ครูจะต้องศึกษา และนำหลักจิตวิทยาเป็นองค์ประกอบ ในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างถาวร ดังนี้

6.1 ด้านแรงจูงใจ

ด้านแรงจูงใจมีนักการศึกษา ได้ให้ความคิดเห็น ดังนี้

สถิต วงศ์สุวรรณ (2548 : 138) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ และแนวทางการใช้แรงจูงใจว่า เพื่อจัดการเรียนการสอนจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ทั้งยังกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและตั้งใจก่อให้เกิดพลังและความพร้อมในการเรียนครูจะต้องรู้จักใช้แรงจูงใจให้เหมาะสม กล่าวคือ ครูต้องเลือกใช้แรงจูงใจให้เหมาะสมกับเหตุการณ์โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะ เพศ วัย และพัฒนาการของนักเรียน

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2548 : 140-143) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจการใช้ภาษาไทย ว่า ครูควรใช้แรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก เช่น การสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

พรรณี ช.เจนจิต (2549 : 260) ได้กล่าวถึงการนำทฤษฎีการตื่นตัวมาใช้เป็นแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ง่าย คือ การสอนบทเรียนใด ๆ สิ่งสำคัญที่ครูต้องคำนึงถึงการใช้อุปกรณ์การสอนซึ่งถือว่าเป็นสิ่งเร้าที่มีผลต่อความสนใจและความตั้งใจของนักเรียน

ดังนั้นแรงจูงใจ เป็นส่วนสำคัญที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ จึงต้องมีการสร้างแรงจูงใจให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

6.2 ด้านความพร้อม

ความพร้อมเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนนักเรียนจะเกิดความพร้อมได้นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ซึ่งมีนักการศึกษาให้แนวคิดดังนี้

สุนีย์ ธิดากร (2545 :59) กล่าวถึง ลักษณะของความพร้อม และองค์ประกอบที่จะทำให้นักเรียนเกิดความพร้อมว่า ความพร้อม คือสภาพความเจริญเติบโตของร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียน รวมทั้งความสนใจและความรู้พื้นฐาน องค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนเกิดความพร้อมได้แก่วุฒิภาวะซึ่งเป็นความเจริญเติบโตโดยธรรมชาติของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

พรรณี ช.เจนจิต (2549 : 32) กล่าวว่าความพร้อมเป็นสภาวะของบุคคลที่เรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างบังเกิดผล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ การได้รับการฝึกฝน การเตรียมตัว ความสนใจและแรงจูงใจ

ดังนั้นความพร้อมของผู้เรียน เป็นสภาวะของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคลิกภาวะ ความสนใจ การได้รับการฝึกฝน ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมทางสังคม

แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนจากครู คือ ผู้สอนมาเป็นครู คือ ผู้อำนวยการในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน เปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนมาเป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 93) ได้กำหนดว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ก็คือ แผนการสอนนั่นเอง แต่เป็นแผนที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนของตนเองด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย มีครูคอยแนะนำ หรือจัดแนวทางการเรียนรู้แก่นักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จัก ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยข้อมูล และสังเคราะห์เป็นความรู้ของตนเอง นักเรียนจะอ่านหนังสือ จดบันทึก และควรจะได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เรียนรู้จากครู วิทยากรท้องถิ่น จากสถานที่จริง ในชุมชน จากสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ซีดีรอม วีดิทัศน์ ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น

1. ความหมายของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

สุพล วังสินธ์ (2536 : 5) ให้ความหมายของแผนการสอนว่า หมายถึงแผนหรือโครงการที่จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 203) กล่าวว่า แผนการสอน คือ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

รุจิรี ภู่อาระ (2545 : 129) ให้ความหมายของแผนจัดการเรียนรู้ว่า เป็นการแสดงการจัดการเรียนตามบทเรียนและประสบการณ์การเรียนรู้เป็นรายสัปดาห์หรือรายวัน ซึ่งโดยปกติแล้วมักจะพัฒนามาจากหน่วยการเรียนรู้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 297) ให้ความหมายของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ว่า เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแผนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นจากคู่มือครูหรือแนวการสอนของกรมวิชาการทำให้ผู้สอนทราบว่าจะสอนเนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลอย่างไร

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 2) กล่าวว่า แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แนวดำเนินการ และวิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ซึ่งมีส่วนสำคัญประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา (สาระการเรียนรู้) วิธีการจัดการกิจกรรม

(กระบวนการเรียนรู้) สื่อการเรียนรู้ (แหล่งเรียนรู้) การประเมินผลผู้เรียน (กระบวนการวัดและประเมินผล)

สุวิทย์ มูลคำ (2549 : 58) ได้ให้คำจำกัดความของแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์จะให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใด (สติปัญญา เจตคติ ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีใด ใช้สื่อการสอนหรือแหล่งการเรียนรู้ใด และจะประเมินผลอย่างไร

ระวีวรรณ ศรีครามครัน (2552 : 189) ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้แก่นักเรียนนั้น สิ่งสำคัญที่ผู้สอน (อาจารย์แนะแนว) จะต้องพิจารณาก็คือ การเรียนรู้ การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะสามารถทำให้ผู้สอนสามารถควบคุมชั้นเรียน และทำให้กิจกรรมในชั้นเรียนดำเนินไปด้วยดี

กล่าวสรุป แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2. ความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วัฒนาพร ระบุบุทกซ์ (2542 : 2) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการสอน ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียน การสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการต่อไป

สมคิด สร้อยน้ำ (2542 : 256) การวางแผนการสอนก่อให้เกิดประโยชน์แก่บุคคล 2 ฝ่าย คือ ครูและนักเรียน ได้กล่าวถึงผลดีของแผนการสอนต่อแต่ละฝ่ายไว้ ดังนี้

1. ครูผู้สอน

1.1 ช่วยให้การสอนมีทิศทางที่แน่นอน ครูเลือกเนื้อหา เลือกวิธีการสอน สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล ไว้ล่วงหน้าอย่างรอบคอบ

1.2 ครูมีความมั่นใจในการสอน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเป็นไปตามลำดับขั้นตอน

1.3 เป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ประหยัดเวลาในการสอน ไม่ใช่วิธีลองผิดลองถูก หรือคิดวิธีสอนในขณะนั้น เพราะมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างรัดกุม หากจะต้องให้นักเรียนไปเตรียมสิ่งใดมาหรือจะศึกษาล่วงหน้าก็สามารถดำเนินการทันเวลา

1.5 ช่วยให้สามารถติดต่อประสานบุคลากรและแหล่งวิทยาการอื่นได้

1.6 นักเรียนมีความศรัทธาในตัวผู้สอน ครูที่มีการเตรียมการสอนล่วงหน้าจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีสุขภาพจิตดี ไม่วิตกกังวล ไม่ลุ่มลุ่มกลน

1.7 ครูคนอื่นสามารถนำแผนการสอนที่เตรียมไว้ไปใช้สอนแทนได้ในเมื่อมีความจำเป็น

1.8 ถือเป็นผลงานการปฏิบัติการสอนของครู เป็นหลักฐานที่ใช้สำหรับปรับปรุงแก้ไขงานการสอนนั้น ๆ ในครั้งต่อไป

2. นักเรียน

ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการวางแผนการสอนของครู คือ ได้รับความรู้ที่ถูกต้อง เป็นไปตามลำดับและสภาพการที่ครูได้พิจารณาคัดเลือกแล้ว เด็กได้รับประสบการณ์หลายรูปแบบ ได้พัฒนาความคิดอันเป็นผลมาจากกิจกรรมที่ครูวางแผนไว้ ทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายของเนื้อหาวิชาและหลักสูตรในระดับนั้น ๆ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

วัฒนาพร ระจับทุกซ์ (2543 : 2) ได้กล่าวว่า การจัดแผนการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมตัวล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอนการเรียนรู้สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานกัน ประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่างๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดผลประเมินผล

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับครูผู้สอนที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจเป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

4. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของผู้สอน สามารถนำเป็นผลงานทางวิชาการได้

นงนิต บุญประสิทธิ์ (2545 : 113) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีแบบแผนก่อนดำเนินการสอนย่อมทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากกว่าที่ไม่มีการเตรียมการล่วงหน้าทำให้ผู้สอน ผู้บริหาร และผู้นิเทศได้ทำหน้าที่

ของตนเองให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน และส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ผลที่น่าพอใจ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 7) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อครูผู้สอนและนักเรียน ดังนี้

1. ทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้น
2. ทำให้การสอนของครูต่อเนื่อง
3. ทำให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาในตัวครู
4. ทำให้บทเรียนมีประโยชน์และมีความหมายต่อชีวิตจริงของผู้เรียน
5. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้อื่นที่ต้องสอนแทน
6. เป็นหลักฐานในการวัดผลนักเรียน
7. เป็นหลักฐานในการพิจารณาผลงานครู

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 201-215) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ทำให้ครูผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนย่อมจะสอนด้วยความคล่องแคล่ว เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะให้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว
2. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่ากับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอน สอนอย่างมีแผน มีเป้าหมาย และมีทิศทางในการสอน มิใช่สอนอย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความคิด เกิดเจตคติ เกิดทักษะ และเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่คุณสอนวางแผนไว้ ทำให้เป็นการเรียนการสอนที่มีคุณค่า
3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน ก็ย่อมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดมุ่งหมายและทิศทางของหลักสูตร
4. ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนที่ไม่มีแผน เนื่องจากในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบให้ทุกองค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดเวลา สถานที่ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดความรู้ได้อย่างสะดวกและง่ายขึ้น
5. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อทดสอบ เพื่อวัดผลประเมินผลผู้เรียนได้
6. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อมทั้งด้านจิตใจ และความพร้อมทั้งด้านวัตถุ ความพร้อมทางด้านจิตใจ คือ ความมั่นใจในการสอน เพราะผู้สอนได้เตรียมการสอนอย่างรอบคอบ ส่วนความพร้อมด้านวัตถุ คือ การที่ผู้สอนได้เตรียมเอกสารหรือสื่อการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง มีผู้สอนเกิด

ความพร้อมในการสอน ย่อมสอนด้วยความกระฉ่างแจ้ง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ในบทเรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่สอน

สรุปได้ว่า แผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญและมี ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งในด้านตัวผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้ที่ทำการสอนแทนเพื่อ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ดังนั้น ครูผู้สอนทุกคนควรคำนึงถึงความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และจัดทำขึ้นด้วย ตนเองเพื่อใช้ในการสอน

3. องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

นักการศึกษา ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 203 – 204) กล่าวว่า องค์ประกอบของแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. วิชา หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. วัตถุประสงค์ประเมินผล

อีกทั้งเสนอรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า รูปแบบของแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีรูปแบบตายตัวขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งกำหนด อย่างไรก็ตาม ลักษณะส่วนใหญ่ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะคล้ายคลึงกัน ซึ่งสรุปได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบเรียงหัวข้อ รูปแบบนี้จะเรียงลำดับหัวข้อก่อนหลัง โดยไม่ต้องติดตาราง รูปแบบนี้ให้ความสะดวกในการเขียน เพราะไม่มีตาราง แต่มีส่วนเสียคือ ยากต่อการดูให้สัมพันธ์ กันในแต่ละหัวข้อ
2. แบบกึ่งตาราง รูปแบบนี้จะเขียนเป็นช่อง ๆ ตามหัวข้อที่กำหนด แม้ว่าต้องใช้ แต่ก็สะดวกต่อการอ่าน ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน
3. แบบตาราง รูปแบบนี้จะเขียนเป็นช่อง ๆ คล้ายแบบกึ่งตาราง โดยนำหัวข้อ สาระสำคัญมาไว้ในตารางด้วย

รุจิรี จิระ (2545 : 160) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์ปลายทาง
3. จุดประสงค์นำทาง
4. เนื้อหา

5. กิจกรรมการเรียนการสอน
6. สื่อการเรียนการสอน
7. การวัดและการประเมินผล

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 6) เสนอว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการสอนที่ให้ผู้เรียน เป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุดโดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบ หรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาทางไปสู่ความสำเร็จในกิจกรรมที่ทำเอง
3. เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง
4. เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบและรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ได้มีรูปแบบที่ตายตัว ครูผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม และตามความต้องการ แต่ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญหลัก ๆ คือ จุดประสงค์ที่สอน เนื้อหาที่สอน กิจกรรมที่สอน สื่อที่ใช้และการวัดผลประเมินผล โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีนั้นต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมหาความรู้ด้วยตนเองโดยมีครูคอยช่วยเหลือ

4. ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นงานสำคัญอย่างยิ่ง ของครูผู้สอน การเตรียมการสอนที่สมบูรณ์ จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์ ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึง ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

วัฒนาพร ระวังบุคช์ (2543 : 83 - 136) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนมีหรือบรรลุ ซึ่งมีทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ จุดประสงค์การเรียนรู้จะได้อาจมาจากจุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์และจุดประสงค์ในคำอธิบายรายวิชา การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องเขียนให้ครอบคลุม พฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน และเขียนในเชิงพฤติกรรม จุดประสงค์สามารถจำแนกได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. พุทธิสัย (Cognitive) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถทางสมอง หรือความรู้ในเนื้อหาวิชาหรือในทฤษฎี
2. ทักษะ (Skill) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติที่ต้องลงมือทำ

3. จิตพิสัย (Affective) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม เจตคติ หรือความรู้สึกลงในจิตใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. จุดประสงค์ปลายทาง คือ จุดประสงค์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียนในการเรียนแต่ละเรื่อง หรือแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

2. จุดประสงค์นำทาง คือ จุดประสงค์ที่วิเคราะห์แตกออกจากจุดประสงค์ปลายทาง เป็นจุดประสงค์ย่อย โดยกำหนดพฤติกรรมสำคัญที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนจากจุดย่อยไปจนถึงจุดใหญ่ปลายทาง ในการสอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์นำทางไปสู่จุดประสงค์ปลายทาง

ขั้นที่ 2 การกำหนดแนวการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนในแผนนั้นมีจุดเน้นหรือสาระสำคัญอะไรจะต้องสอน เนื้อหาใดจึงจะครอบคลุมครบถ้วน จะเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีสอนใดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ และจะใช้สื่อการเรียนการสอนใดจึงจะสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. การเขียนสาระสำคัญ สาระสำคัญหมายถึง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหา หลักการวิธีการที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนเรื่องนั้น ๆ แล้ว ทั้งในด้าน ความรู้ ความสามารถ เจตคติ สาระสำคัญจะเป็นข้อความที่เขียนในลักษณะสรุปเนื้อหา เป้าหมายอย่างสั้น ๆ จะเขียนเป็นความเรียงหรือเป็นข้อ ๆ ก็ได้

2. เนื้อหา คือ รายละเอียดของเรื่องที่ใช้จัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ ประกอบด้วย ทฤษฎี หลักการ วิธีการและแนวปฏิบัติ การจะเขียนเนื้อหาสาระในการสอนแต่ละจุดประสงค์หรือแต่ละเรื่องได้ดั่งนั้นครูผู้สอนจะต้องศึกษาหาความรู้จาก เอกสารตำราเรียน หนังสือ คู่มือครูและแหล่งความรู้ต่าง ๆ นำมาพิจารณาใช้ประกอบให้เหมาะกับวัยและระดับของ ผู้เรียนทั้งในด้านความยากง่ายและความถูกต้องเหมาะสม การเขียนเนื้อหาสาระในแผนการจัดการเรียนรู้ ครูจะเขียนเนื้อหาสาระรายละเอียด ทั้งหมดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหัวข้อที่อยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ก็ได้ แต่หากรายละเอียดของเนื้อหาไม่มากควรเขียนเฉพาะหัวข้อเรื่องเนื้อหานั้น ๆ ไว้ ส่วนรายละเอียดให้นำไปไว้ในส่วนท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ หรือนำส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของทุกแผนการจัดการเรียนรู้ แยกไว้อีกเล่มหนึ่งต่างหาก เป็นเอกสารประกอบการสอนก็ได้

3. กิจกรรมการเรียนการสอน คือ สภาพการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านต่างๆ จึงเป็นความสามารถและทักษะของครูมืออาชีพในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผล กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีลักษณะดังนี้

3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา

3.2 มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญให้กับผู้เรียน

3.3 เหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของผู้เรียน

3.4 เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริง

3.5 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สื่อการเรียนการสอนหมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียน

สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนการสอนและตาม
จุดหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้นหรือเร็วยิ่งขึ้น จากการศึกษาวิจัย พบว่า สื่อประเภทต่าง ๆ มี
ประสิทธิผลช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ในระดับที่แตกต่างกัน

ขั้นที่ 3 การกำหนดวิธีวัดและประเมินผล

การวัดและการประเมิน จัดเป็นกิจกรรมสำคัญที่สอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอน
ของกระบวนการจัดการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอนจะเป็นการประเมินเพื่อ
ตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ระหว่างการเรียนการสอน จะเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุง
ผลการเรียนและเพื่อให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนของตนเป็นระยะ ๆ และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการ
สอนในแต่ละรายวิชา ภาคเรียนจะเป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนเพื่อตรวจสอบให้แน่ชัด
ว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนที่กำหนดไว้

นงนิต บุญประสิทธิ์ (2545 : 116 – 118) ได้เสนอองค์ประกอบ และขั้นตอนการ
เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ชื่อแผนการสอน

เป็นส่วนที่ต้องเขียนระบุให้ชัดเจนเกี่ยวกับรายวิชา เรื่อง ชั้น เวลา (จำนวน
คาบ) วัน เดือน ปีที่สอน

2. สาระสำคัญ

เป็นส่วนที่เขียนบอกความคิดรวบยอดของเนื้อหา หลักการ วิธีการ หรือการ
สรุปประเด็นความแก่นของเรื่องที่ต้องการให้เกิดความเข้าใจอย่างคงทนตลอดไป อาจเขียนเป็น
แบบความเรียงหรือแบ่งเป็นข้อย่อย ๆ ก็ได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

เป็นการกำหนดเป้าหมายสำคัญหรือพฤติกรรมอย่างกว้าง ๆ ที่ต้องการเกิด
แก่ผู้เรียนในการเรียนแต่ละเรื่องหลังผ่านกระบวนการเรียนการสอนในเรื่องนั้น ๆ ครบถ้วนแล้ว มี
ลักษณะเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งสังเกตได้ วัดได้และตรวจสอบได้ ง่ายต่อการวัดผล
ประเมินผล โดยกำหนดเรื่องและสาระสำคัญของเนื้อหาที่จะสอน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์หลักสูตร
และคำอธิบายรายวิชา

4. เนื้อหา

เป็นการกำหนดเนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนรู้เฉพาะในการสอนตามแผนการ
สอนแต่ละแผน โดยอาจเขียนเป็นเนื้อหาโดยสรุปหรือแบ่งเป็น หัวข้อย่อย ๆ ส่วนเนื้อหาโดย
ละเอียดจะเขียนไว้ในภาคผนวกเพิ่มเติม

5. กิจกรรมการเรียนการสอน

เป็นส่วนที่ลำดับกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ละเอียดและเด่นชัด ซึ่งต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำทาง โดยเขียนกำหนดตั้งแต่เริ่มสอน คือ บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง เน้นกิจกรรมที่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้กระทำคือยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

6. สื่อการเรียนการสอน

เป็นส่วนที่กำหนดรายชื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนทั้งหมดที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์

7. การวัดผล ประเมินผล

7.1 การวัดผลเป็นการวัดพฤติกรรมที่คาดหวังที่กำหนดไว้เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้โดยกำหนดวิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน เช่น การตรวจแบบฝึกหัด การสังเกตพฤติกรรม การซักถามหรือการทำแบบทดสอบ เป็นต้น

7.2 การประเมินผลเป็นการนำผลที่ได้จากการวัดมาตัดสินใจเพื่อบ่งบอกถึงแนวทางพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขนักเรียนควรมีโอกาสประเมินตนเองบ้างตามสภาพจริง

8. กิจกรรมเสนอแนะ

8.1 เป็นกิจกรรมหรืองานที่กำหนด เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนเก่งและกิจกรรมหรืองานที่กำหนดเพื่อช่วยเป็นพิเศษสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน

8.2 เป็นกิจกรรมที่เสนอให้นักเรียนที่มีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ

8.3 เป็นกิจกรรมที่กำหนดเพิ่มเติมเพื่อฝึกทักษะให้นักเรียนนอกเหนือจากกิจกรรมที่กำหนดให้ไว้ในแผนการสอน

9. ความคิดเห็นของผู้บริหาร

เป็นการบันทึกความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้ตรวจแผนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้ได้จริง

10. บันทึกผลหลังการสอน

10.1 เป็นส่วนที่ครูผู้สอนบันทึกผลการใช้แผนการสอนโดยบันทึกการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียน บันทึกความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา กิจกรรมและเวลาที่กำหนดในแผนการสอน

10.2 ปัญหาอุปสรรค เป็นส่วนที่ครูผู้สอนบันทึกข้อบกพร่องสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขที่พบระหว่างทำการสอน

10.3 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข เป็นส่วนที่ครูผู้สอนบันทึกแนวทางแก้ไขข้อบกพร่อง ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบระหว่างทำการสอน และยังคงลงชื่อกำกับไว้จากการศึกษาขั้นตอนและแนวทางจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า

1. การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพนั้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักสูตรการศึกษาทั้งหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรของสถานศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำหลักสูตรไปใช้ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เอกสารเกี่ยวกับการผลิตสื่อ การวัดผลและการประเมินผล ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการทำแบบฝึกหัดรวมถึงการจัดทำข้อทดสอบด้วย

2. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำเนื้อหาสาระที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ไปกำหนดเป็นแผนจัดการเรียนโดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และกำหนดเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับเวลาและวัยของนักเรียนรวมถึงการสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่โรงเรียนกำหนด

3. จัดทำรายละเอียดของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ ความคิดเห็นผู้บริหาร บันทึกหลังสอน ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ขั้นตอนการสอนโดยดัดแปลงมากจากตามแบบขั้นตอนของ นางนิต บุญประสิทธิ์ (2545 : 116-118) โดยใช้สื่อเป็นแบบฝึกทักษะประกอบการสอนตามขั้นตอน ดังนี้

1. ชื่อแผนการสอน
2. สาระสำคัญ
3. เนื้อหา
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
6. กิจกรรมการเรียนรู้
7. สื่อการเรียนการสอน
8. การวัดผล และประเมินผล
9. บันทึกข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
10. บันทึกผลหลังสอน

แบบฝึกทักษะ

1. ความหมายของแบบฝึกทักษะ

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2540 : 106) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกทักษะ คือ การจัดประสบการณ์ฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เกิดการศึกษา และเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองและสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องอย่างหลากหลายและแปลกใหม่

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2543 : 1-2) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นสื่อที่ใช้ในการฝึกทักษะการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหาการปฏิบัติของนักเรียน นิยมใช้ในกลุ่มภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การงานและพื้นฐานอาชีพ และกล่าวอีกว่า ความสำคัญของการฝึกฝนว่า เมื่อครูได้สอนแนวคิด หลักการให้กับนักเรียน และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นแล้ว ขั้นต่อไปครูต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝน เพื่อให้มีความชำนาญคล่องแคล่วแม่นยำและรวดเร็วหรือที่เรียกว่าฝึกฝนเพื่อเกิดทักษะ นอกจากนี้แบบฝึกหัดยังเป็นสื่อการสอนทำขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาให้เข้าใจ ฝึกฝนจนรู้และชำนาญ มีทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 130-134) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหลายๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น คือ แบบฝึกทักษะ เพราะนักเรียนได้มีโอกาสนำความรู้ที่ได้เรียนรู้มาใช้ มาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 18) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แบบฝึกหัด หมายถึง กิจกรรมพัฒนาทักษะเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีความหลากหลาย และปริมาณเพียงพอที่สามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนสู่การสรุป

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 640) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่าแบบฝึก หมายถึง แบบตัวอย่าง ปัญหาหรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ เป็นต้น

จากความหมายของแบบฝึกทักษะ สามารถสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ใช้สำหรับฝึกทักษะกับผู้เรียนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ เพิ่มขึ้น

2. ความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

ในการฝึกทักษะของนักเรียนนั้นครูจะต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างความสนใจของผู้เรียน นอกจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมแล้ว ครูยังต้องสร้างแบบฝึกเพื่อช่วยเหลือนักเรียน เพราะนักเรียนที่เขียนสะกดคำด้วยตนเองโดยไม่มีแบบฝึกช่วยเหลือ หรือมีแต่เพียงส่วนน้อยจะทำให้นักเรียนพัฒนาได้ไม่เต็มที่ ดังนั้นแบบฝึกทักษะจึงมีความสำคัญอย่างมาก ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ดังนี้

ชาญชัย อาจิมสมาจารย์ (2540 : 98) กล่าวถึงแบบฝึกหัดที่เป็นวิถีทางที่สำคัญในการกระตุ้นและในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ภายในหรือภายนอกชั้นเรียนช่วยสร้างเจตคติที่ดีสู่งานที่จะทำให้เด็กนักเรียนภูมิใจในความสำคัญ สามารถกระตุ้นให้นักเรียนทำได้ดีกว่า และพัฒนาอุปนิสัยการเรียนการสอนแบบเป็นเอกเทศ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่าแบบฝึกเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกหลายๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาได้ดีขึ้น คือ แบบฝึก เพราะนักเรียนนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความกว้างขวางยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะ มีความสำคัญและจำเป็นทั้งต่อนักเรียนและครู สามารถกระตุ้นความสนใจให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

3. ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 173-175) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกเสริมทักษะไว้ว่า

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะเป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเสริมทักษะเป็นสิ่งที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
 2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา เพราะแบบฝึกเสริมทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
 3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาที่แตกต่างกัน การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น
 4. แบบฝึกเสริมทักษะช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทนโดยกระทำดังนี้
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่เรียนในเรื่องนั้น ๆ
 - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
 5. แบบฝึกเสริมทักษะที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
 6. แบบฝึกเสริมทักษะที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม ผู้เรียนสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
 7. การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้ทันที่
 8. แบบฝึกเสริมทักษะที่จัดทำขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนฝึกได้อย่างเต็มที่
 9. แบบฝึกเสริมทักษะที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงาน และเวลาที่จะต้องเตรียมสร้างแบบฝึกเสริมทักษะอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาออกแบบฝึก
- แบบฝึกเสริมทักษะจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาสฝึกฝนทักษะต่าง ๆ มากขึ้น
10. แบบฝึกเสริมทักษะช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอน ย่อมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ลงในกระดาษไขทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2543 : 3) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้หลายข้อด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ
 2. ช่วยเสริมทักษะ แบบฝึกหัดเป็นเครื่องมือที่ช่วยเด็กในการฝึกทักษะ แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
 3. ช่วยเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น ดังนั้นแบบฝึกหัดจึงไม่ใช่สมุดฝึกที่ครูจะให้เด็กลงมือทำหน้าต่อหน้า แต่เป็นแหล่งประสบการณ์เฉพาะสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ และเป็นเครื่องมือช่วยที่มีค่าของครูที่สนองความต้องการเป็นรายบุคคลในชั้นเรียน
 4. แบบฝึกช่วยเสริมทักษะให้คงทน ทักษะการฝึกเพื่อช่วยให้เกิดผลดังกล่าวนี้ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากที่เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้งเน้นเฉพาะในเรื่องที่ผิดพลาด
- วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545: 131) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกว่ามีประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
3. ครูได้แนวทางพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อช่วยนักเรียนได้เรียนรู้ดียิ่งขึ้น
4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
5. ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของตนเอง โดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาหรือความกดดันอื่น ๆ
8. แบบฝึก ช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหา ฝึกซ้ำ ๆ ในเรื่องที่เรียน

วรนุช บุปผา (2548 : 8) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ
2. ช่วยเสริมทักษะ แบบฝึกหัดเป็นเครื่องมือที่ช่วยเด็กในการฝึกทักษะ แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
3. ช่วยเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น ดังนั้นแบบฝึกหัดจึงไม่ใช่สมุดฝึกที่ครูจะให้เด็กลงมือทำหน้าต่อหน้า แต่เป็นแหล่งประสบการณ์เฉพาะสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ และเป็นเครื่องมือช่วยที่มีค่าของครูที่สนองความต้องการเป็นรายบุคคลในชั้นเรียน

4. แบบฝึก ช่วยเสริมทักษะให้คงทน ลักษณะการฝึกเพื่อช่วยให้เกิดผลดังกล่าว นั้น ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากที่เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เน้นเฉพาะในเรื่องที่ ผิด

5. แบบฝึกหัดที่ใช้จะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละ ครั้ง

6. แบบฝึกหัดที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม เด็กสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อ ทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป

7. การให้เด็กทำแบบฝึกหัด ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของเด็ก ได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่

8. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นนอกเหนือจากที่มีอยู่ในหนังสือเรียนจะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝน อย่างเต็มที่

9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยทำให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและ เวลาในการที่จะต้องเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาในการลอก แบบฝึกหัดจากตำราเรียนหรือกระดานดำ ทำให้มีเวลาและโอกาสได้ฝึกฝนทักษะต่างๆ มากขึ้น

10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอน ย่อมลงทุนต่ำกว่าการใช้วิธีพิมพ์ลงในกระดาษไขทุกครั้ง นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในการที่ ผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

จากการศึกษาประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ต่อ การเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้สำหรับให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์จากที่ได้เรียนรู้ในบทเรียน ซึ่ง ทำให้มีความเข้าใจบทเรียนมากขึ้น มีทักษะความชำนาญมากขึ้น นอกจากส่งผลดีต่อนักเรียนแล้ว แบบฝึกยังเป็นเครื่องมือที่ครูผู้สอนจะนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะของผู้เรียน ทำให้ทราบความ เข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน ลดภาระการสอนของครู ส่งผลให้ครูมีเวลาในการเตรียมการสอน และวางแผนการพัฒนาผู้เรียนได้สะดวกขึ้น

4. ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

ประทีป เสียงเปี่ยมสุข (2538 : 55-56) ได้กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ประเภทเลือกตอบ

- 1.1 เลือกระบบสี่ คำพวกเดียวกัน
- 1.2 เลือกคำที่มีความหมายตรงกับข้อความ
- 1.3 เลือกพยัญชนะในในกลุ่มคำ
- 1.4 เลือกคำที่สะกดการันต์ถูกต้อง
- 1.5 ชีตเส้นใต้คำพวกเดียวกัน

2. ประเภทเติมคำ

- 2.1 เติมพยัญชนะในคำที่กำหนดไว้

- 2.2 เติมคำลงในข้อความที่กำหนดไว้
- 2.3 เติมส่วนประกอบของคำให้เป็นคำที่มีความหมาย
- 2.4 เติมอักษรลงในช่องว่างให้เป็นคำซึ่งตรงกับคำอ่านที่กำหนดให้
- 2.5 เติมคำให้มีความหมายตรงกับภาพ
3. ประเภทจับคู่
 - 3.1 จับคู่พยางค์ของคำที่อ่านต่อกัน
 - 3.2 จับคู่กับข้อความที่มีความหมายตรงกัน
 - 3.3 จับคู่คำพวกเดียวกัน
4. ประเภทสร้างคำ
 - 4.1 สร้างคำจากภาพ
 - 4.2 สร้างคำจากภาพและความหมายที่กำหนดให้
 - 4.3 สร้างคำโดยกำหนดส่วนประกอบของคำบางส่วนให้
 - 4.4 การสร้างคำโดยกำหนดส่วนประกอบของคำบางส่วนให้
 - 4.5 นำคำมาประสมให้เกิดคำใหม่
 - 4.6 สร้างคำจากตัวอักษรที่สลับที่กันอยู่
5. ประเภทสร้างประโยค
 - 5.1 สร้างประโยคจากคำที่กำหนดไว้
 - 5.2 เลือกคำเติมลงในประโยคให้ได้ใจความ
 - 5.3 สร้างประโยคจากภาพที่กำหนดให้
6. ประเภทเขียนคำ
 - 6.1 เขียนคำอ่านจากคำที่กำหนดให้
 - 6.2 เขียนคำจากคำอ่านและความหมายที่กำหนดให้
 - 6.3 แก้ไขคำที่เขียนสะกดผิด
7. ประเภทแยกส่วนประกอบ
8. ประเภทหาความหมายของคำ

กฤษฎา แสงเดช (2545 : 6-7) ได้กล่าวแนะนำผู้สร้างแบบฝึกให้ยึดลักษณะแบบฝึก

ที่ดี ดังนี้

1. แบบฝึกที่ดีควรมีความชัดเจนทั้งคำสั่งและวิธีทำ คำสั่งหรือตัวอย่างแสดงวิธีทำที่ใช้ไม่ควรยากเกินไป เพราะจะทำให้ความเข้าใจยาก ควรปรับให้ง่ายและเหมาะสมกับผู้ใช้ เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้
2. แบบฝึกที่ดีมีความหมายต่อผู้เรียนและตรงตามจุดหมายของการฝึก ลงทุนน้อยใช้ได้นาน ทนสมัย
3. ภาษาและภาพที่ใช้ในแบบฝึกเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

4. แบบฝึกที่ตีความแยกเป็นเรื่อง ๆ แต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไปแต่ควรมีกิจกรรมหลายแบบเพื่อสร้างความสนใจ และไม่น่าเบื่อในการทำแบบฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งจนซ้ำนาญ

5. แบบฝึกที่ตีพิมพ์ทั้งแบบกำหนดคำตอบในแบบและให้ตอบโดยเสรี การเลือกใช้คำ ข้อความ รูปภาพในแบบฝึก ควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยและตรงกับความสนใจของนักเรียน ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินและพอใจแก่ผู้ใช้ ซึ่งตรงกับหลักการเรียนรู้ว่า นักเรียนจะเรียนได้เร็วในการกระทำที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ

6. แบบฝึกที่ตีความเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ให้รู้จักค้นคว้า รวบรวมสิ่งที่พบเห็นบ่อย ๆ หรือที่ตัวเองเคยใช้ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง มีหลักเกณฑ์และมองเห็นว่าสิ่งที่ได้ฝึกนั้นมี ความหมายจ่อเขาตลอดไป

7. แบบฝึกที่ตีความตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม ระดับสติปัญญา และประสบการณ์เป็นต้น ฉะนั้นการทำแบบฝึกแต่ละเรื่องควรจัดทำให้มากพอและมีทุกระดับ ตั้งแต่ง่าย ปานกลาง จนถึงระดับค่อนข้างยาก เพื่อว่านักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนจะได้เลือกทำได้ตามความสามารถ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้ประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึก

8. แบบฝึกที่จัดทำเป็นรูปเล่ม นักเรียนสามารถเก็บรักษาไว้เป็นแนวทางเพื่อ ทบทวนด้วยตนเองต่อไป

9. การที่นักเรียนได้ทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ปัญหานั้น ๆ ทันที

10. แบบฝึกที่จัดขึ้น นอกจากมีในหนังสือเรียนแล้ว จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝน อย่างเต็มที่

11. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลา ในการที่จะต้องเตรียมแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนไม่ต้องเสียเวลาในการลอกแบบฝึกจากตำราเรียนหรือกระดานดำ ทำให้มีเวลาและโอกาสได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ได้มากขึ้น

12. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการพิมพ์เป็นรูปเล่มที่แน่นอนลงทุนต่ำ การที่ใช้พิมพ์ลงกระดาษไขทุกครั้งไป นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ที่ผู้เรียนสามารถบันทึก และมองเห็นความก้าวหน้าของตนได้อย่างมีระบบและมีระเบียบ

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2545: 131) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่นักเรียนเรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ช่วยให้เข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาทำเหมาะสม คือ ไม่นานเกินไป
5. น่าสนใจและท้าทายให้นักเรียนแสดงความสามารถ
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบเลือกตอบทั้งแบบจำกัดและแบบเสรี

7. มีคำสั่งหรือตัวอย่างแบบฝึกที่ไม่ยาวเกินไป และไม่ยากแก่การเข้าใจ
8. ควรมีหลายรูปแบบ มีความหมายแก่นักเรียนที่ทำแบบฝึก
9. ใช้หลักจิตวิทยา
10. ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย
11. ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุกสนาน
12. ปลุกความสนใจหรือเร้าใจ
13. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ
14. สามารถศึกษาด้วยตนเอง

River. (1968 : 97-105) กล่าวถึง ลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

1. ต้องมีการฝึกนักเรียนมากพอสมควรในเรื่องหนึ่ง ๆ ก่อนที่จะมีการฝึกเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ทำขึ้นเพื่อการสอนมิใช่ทำขึ้นเพื่อทดสอบ
2. แต่ละบทความฝึกโดยใช้แบบประโยคเพียงหนึ่งแบบเท่านั้น
3. ฝึกโครงสร้างใหม่และสิ่งที่เรียนรู้แล้ว
4. ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้น
5. ประโยคและคำศัพท์ควรเป็นที่คุ้นกันในชีวิตประจำวันที่นักเรียนรู้จักดีแล้ว
6. เป็นแบบฝึกที่นักเรียนใช้ความคิดด้วย
7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดีจะต้องมีความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน ใช้หลักจิตวิทยาในการสร้าง มีคำชี้แจง มีตัวอย่าง ใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้เรียนที่สำคัญจะต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบหลายแนวทาง ทั้งการตอบแบบจำกัด และตอบแบบเสรี

5. หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบฝึกทักษะ

จากลักษณะของแบบฝึกที่ดีตามที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าแบบฝึกที่ดี จะต้องมีความสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาไทยประสบผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตร ตัวผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน สามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และประการสำคัญ คือ เกิดความคงทนในการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างถาวร หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกหัดที่จะกล่าวถึงในที่นี้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2538 : 52-62) ได้แนะนำหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาใช้ในแบบฝึกพอสรุปได้ว่า

1. กฎการเรียนรู้ของ Thorndike. (1874) ในการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้
 - 1.1 กฎแห่งการฝึกฝน (Law of Exercise) คือ การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกมาก ๆ จะทำให้เกิดความคล่องและชำนาญ การสร้างแบบฝึกจึงช่วยทำให้ผู้เรียนทำแบบฝึกที่เสริมจากแบบฝึกในบทเรียนและมีหลายรูปแบบ

1.2 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือ การให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนจะทำให้เกิดความพอใจในการเรียน

1.3 กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ แบบฝึกต้องมีเนื้อเรื่องเป็นที่สนใจของผู้เรียนความยากง่ายให้เหมาะสม กับวัยและสติปัญญา มีสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนพอใจในการเรียนการประเมินผลควรกระทำอย่างรวดเร็ว หลังจากที่นักเรียนทำเสร็จแล้ว

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรคำนึงถึงนักเรียนแต่ละคน มีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้น การสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม ไม่ยากและไม่ง่ายเกินไปควรมีลักษณะหลายแบบ

3. การจูงใจผู้เรียนสามารถทำได้โดยจัดแบบฝึกอย่างง่ายไปหายาก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไปและทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึก แบบฝึกควรสั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย

4. การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตและการเรียนรู้มาให้นักเรียน ได้ทดลองทางภาษาที่ใช้พูด ใช้เขียนในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนและทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัวจะทำให้จำได้แม่นยำ นักเรียนยังสามารถนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อีกด้วย

จากหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างแบบฝึกทักษะดังกล่าวมาสรุปได้ว่าในการสร้างแบบฝึกทักษะนั้นจะต้องยึดหลักจิตวิทยา เพื่อให้การฝึกฝนเป็นไปอย่างถูกวิธีเหมาะสมกับวัยและระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน

6. หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ

อังศุมาลิน เพิ่มผล (2542 : 14) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างแบบฝึกว่า แบบฝึกจะต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และควรสร้างโดยอาศัยหลักจิตวิทยาในการแก้ปัญหาและการตอบสนองไว้ดังนี้

1. สร้างแบบฝึกหลาย ๆ ชนิด เพื่อเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ
2. แบบฝึกที่สร้างขึ้นนั้นจะต้องให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนทำอะไร
3. ให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้จากการเรียนมาตอบในแบบฝึกให้ตรงตามเป้าหมาย
4. ให้ผู้เรียนตอบสนองสิ่งเร้าด้วยการแสดงความสามารถและความเข้าใจในการฝึก
5. กำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนตอบแบบฝึกแต่ละชนิด แต่ละรูปแบบด้วยวิธีการตอบอย่างไร

คำรณ ล้อมในเมือง และรุ่งฟ้า ล้อมในเมือง (2544 : 11) สรุปหลักการสร้างแบบฝึกว่า

1. ใช้หลักการเรียนรู้

2. การฝึกจะต้องเจาะจงเฉพาะอย่าง
3. ไม่ใช้เวลานานเกินไปจนนักเรียนเบื่อ
4. วิธีฝึกใช้วิธีที่เป็นระเบียบ รวดเร็ว ย่นย่อ
5. ระดับความยากง่ายของชุดฝึกจะต้องเหมาะสมกับนักเรียน
6. เวลาที่ใช้ฝึกระยะแรก ๆ ควรสั้นก่อนและค่อยขยายเวลาให้มาก
7. ต้องมีการฝึกเป็นรายบุคคลหรือเฉพาะกลุ่มด้วย
8. ครูควรให้นักเรียนทราบผลความก้าวหน้าของการทำชุดฝึก
9. เมื่อนักเรียนฝึกแล้วต้องให้นำไปใช้และมีการติดตามผล

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 20) ได้กล่าวถึงการสร้างและจัดทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาสาระสำหรับการจัดทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ
2. วิเคราะห์เนื้อหาสาระโดยละเอียด เพื่อกำหนดจุดประสงค์ในการจัดทำ
3. ออกแบบการจัดทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะตามจุดประสงค์
4. สร้างแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ และส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น แบบทดสอบก่อนฝึก บัตรคำสั่ง ขั้นตอนกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ แบบทดสอบหลังเรียน
5. นำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปรับปรุงพัฒนาให้สมบูรณ์

จากแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่าหลักในการสร้างแบบฝึกควรสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก มีความเหมาะสมต่อพัฒนาการของผู้เรียน สนองความสนใจและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดทำให้จบเป็นเรื่อง ๆ การประเมินผลแจ้งผลความก้าวหน้าในการฝึกให้ผู้เรียนทราบทันทีทุกครั้ง

7. รูปแบบการสร้างแบบฝึกทักษะ

รูปแบบการสร้างแบบฝึกทักษะเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องศึกษาให้เข้าใจ และเลือกรูปแบบที่เหมาะสมในการที่จะนำแบบฝึกทักษะไปใช้กับนักเรียนให้เหมาะสมกับ วัย ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนให้มากที่สุด ดังที่มิ้นการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 55-56) เสนอรูปแบบของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ประเภทเลือกตอบ
 - 1.1 เลือกระบายสีพวกเดียวกัน
 - 1.2 เลือกคำที่มีความหมายตรงกับข้อความ
 - 1.3 เลือกตัวพยัญชนะใส่ในกลุ่มคำ
 - 1.4 เลือกคำที่ตัวสะกดการันต์ได้ถูกต้อง
 - 1.5 เลือกคำพวกเดียวกัน
 - 1.6 ชิดเส้นใต้คำพวกเดียวกัน

2. ประเภทเติมคำ
 - 2.1 เติมพยัญชนะในคำที่กำหนดให้
 - 2.2 เติมคำลงในข้อความที่กำหนดให้
 - 2.3 เติมส่วนประกอบของคำให้เป็นคำที่มีความหมาย
 - 2.4 เติมคำที่มีความหมายตรงกับภาพ
 - 2.5 เติมอักษรในช่องว่างให้เป็นคำ ซึ่งตรงกับคำอ่านที่กำหนดให้
3. ประเภทจับคู่
 - 3.1 จับคู่ของพยางค์คำที่อ่านตรงกัน
 - 3.2 จับคู่คำกับข้อความที่มีความหมายตรงกัน
 - 3.3 จับคู่กับพวกเดียวกัน
4. ประเภทสร้างคำ
 - 4.1 สร้างคำจากภาพ
 - 4.2 สร้างคำจากภาพและความหมายที่กำหนดให้
 - 4.3 สร้างคำโดยเรียงตัวอักษรที่กำหนดให้
 - 4.4 สร้างคำโดยกำหนดส่วนประกอบของคำบางส่วนให้
 - 4.5 นำคำมาประสมให้เกิดคำใหม่
 - 4.6 สร้างคำจากตัวอักษรที่สลับที่กันอยู่
5. ประเภทสร้างประโยค
 - 5.1 สร้างประโยคจากคำที่กำหนดให้
 - 5.2 เติมคำลงในประโยคให้ได้ใจความ
 - 5.3 สร้างประโยคจากภาพที่กำหนดให้
6. ประเภทของคำ
 - 6.1 เขียนคำอ่านจากคำที่กำหนดให้
 - 6.2 เขียนคำจากคำอ่านและความหมายที่กำหนดให้
 - 6.3 แก้อันที่เขียนสะกดผิด
7. ประเภทแยกส่วนประกอบของคำ
8. ประเภทความหมายของคำ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 12-14) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึก รูปแบบก็เป็นสิ่งที่สำคัญในการที่จะจูงใจให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติ แบบฝึกจึงควรมีรูปแบบที่หลากหลายมิใช่แบบเดียวจะเกิดความจำเจ น่าเบื่อหน่าย ไม่ท้าทายให้อยากรู้ อยากรอง จึงขอเสนอรูปแบบของแบบฝึกที่เป็นหลักใหญ่ไว้ก่อน ส่วนผู้สร้างจะนำไปประยุกต์ใช้ ปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบอื่นก็แล้วแต่เทคนิคของแต่ละคน ซึ่งจะเรียงลำดับจากง่ายไปยาก ดังนี้

1. แบบถูกผิด เป็นแบบฝึกที่เป็นประโยคบอกเล่า ให้ผู้เรียนอ่านแล้วเลือกใส่เครื่องหมายถูกหรือผิดตามดุลยพินิจของผู้เรียน

2. แบบจับคู่ เป็นแบบฝึกที่ประกอบด้วยคำถามหรือตัวปัญหา ซึ่งเป็นตัวยืนไว้ในสมุดร่ายมือ โดยมีที่ว่างไว้หน้าข้อเพื่อให้ผู้เรียนเลือกหาคำตอบ ที่กำหนดไว้ในสมุดร่ายมือ มาจับคู่กับคำถามที่สอดคล้องกัน โดยใช้หมายเลขหรือรหัสคำตอบไปวางไว้ที่ว่างหน้าข้อคำถาม หรือจะใช้การโยงเส้นก็ได้

3. แบบเติมคำหรือเติมข้อความ เป็นแบบฝึกที่มีข้อความไว้ให้ แต่จะเว้นช่องว่างไว้ให้ผู้เรียนเติมคำหรือข้อความที่ขาดหายไป ซึ่งคำหรือข้อความที่นำมาเติมอาจให้เติมอย่างอิสระ หรือกำหนดตัวเลือกให้เติมก็ได้

4. แบบหลายตัวเลือก เป็นแบบฝึกเชิงแบบทดสอบ โดยจะมีสอง 2 คือ ส่วนที่เป็นคำถาม ซึ่งจะต้องเป็นคำถามที่สมบูรณ์ ชัดเจนไม่คลุมเครือ ส่วนที่ 2 เป็นตัวเลือก คือคำตอบ ซึ่งอาจมี 3-5 ตัวเลือกก็ได้ ตัวเลือกทั้งหมดจะมีตัวเลือกที่ถูกที่สุดเพียงตัวเดียว ส่วนที่เหลือเป็นตัวลวง

5. แบบอัตนัย คือความเรียงเป็นแบบฝึกที่มีคำถามเขียน จะต้องเขียนบรรยายตอบอย่างเสรีตามความรู้ความสามารถ โดยไม่จำกัดคำตอบ แต่จำกัดในเรื่องเวลา อาจใช้รูปของคำถามทั่ว ๆ ไป หรือเป็นคำสั่งให้เขียนเรื่องราวต่าง ๆ ก็ได้

รูปแบบของแบบฝึกทักษะมีบทบาทต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เราต้องออกรูปแบบให้เหมาะสมมีความหลากหลาย สนใจต่อวัยของเด็ก ในการสร้างแบบฝึกทักษะครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบของแบบฝึกทักษะ 3 ประเภท คือ ประเภทของคำโดยการเติมตัวสะกดให้ถูกต้อง เขียนคำให้ตรงกับคำอ่าน ประเภทสร้างคำ ได้แก่เติมคำให้ได้ใจความ และประเภทการสร้างประโยค ได้แก่แต่งประโยคจากคำที่กำหนด

ความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความพึงพอใจ ดังนี้

1. ความหมายของความพึงพอใจ

สมศักดิ์ คงเที่ยง; และอัญชลี โพธิ์ทอง (2542 : 278-279) กล่าวว่า

1. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลระดับความชอบหรือไม่ชอบต่อสภาพต่าง ๆ

2. ความพึงพอใจเป็นผลของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ

3. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากกรปฏิบัติงานที่ดี และสำเร็จจนเกิดเป็นความภูมิใจ และได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่หวังไว้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 588-600) ได้ให้ความหมายว่า พอใจ หมายถึง สมใจ ชอบใจ เหมาะ พึงใจ หมายถึง พอใจชอบใจ

ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี (2549 : 38) ให้ความหมายว่า ความพอใจ คือความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมากหรือน้อยก็ได้ ของบุคคลแต่ละคน ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นความรู้สึกที่อาจดำรงอยู่ได้นานพอสมควร

สถาบันเด็ก มูลนิธิเด็ก (2550 : 15) กล่าวว่า ความพอใจ คือ ความสุขของบุคคล เกิดจากการที่บุคคลมีความพึงพอใจในตนเองคนที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ต้องมีความภาคภูมิใจที่เกิดจากภายในตนเอง ความพอใจในชีวิตเกิดจากการที่บุคคลมีมุมมองด้านบวก พพอใจในสิ่งที่มีอยู่แตกต่างจากการมองหรือการคิดอย่างเข้าข้างตนเอง หรือหลงตัวเอง คนที่มองในแง่บวกจะไม่มุ่งเห็นแต่สิ่งที่ไม่ดี หรือไม่พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ เขาจะรู้จักมองเห็นส่วนดีของตนเองและผู้อื่นมากกว่าไปที่ส่วนเสีย จึงทำให้เป็นคนที่สร้างกำลังใจให้ตัวเองได้ ไม่ท้อแท้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ และรู้จักมุมมองที่เป็นสุขของชีวิต

Vroom. (1985 : 99) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่ระบบย้อนกลับ ความสุขที่สามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและมีความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ชอบหรือประทับใจต่อความต้องการที่ได้รับการตอบสนองก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านของเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านวัดผลและประเมินผล

2. ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน

นักวิชาการได้พัฒนาทฤษฎีที่อธิบายองค์ประกอบของความพึงพอใจ และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับปัจจัยอื่น ๆ ไว้หลายทฤษฎี ดังนี้

Shell. (1975 : 252-268) กล่าวถึงทฤษฎีของความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวก และความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่ระบบย้อนกลับ ความสุขที่สามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและมีความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ

ไพฑูรย์ เรืองมล (2540 : 16-20) ได้แบ่งทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในรูปแบบของแรงจูงใจไว้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow. (1970 : Maslow's Theory Motivation) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายและได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ดังนี้

1.1 มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีสิ้นสุด ความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นจะเข้ามาแทนที่ ขบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุด

1.2 ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจต่อพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

1.3 ความต้องการของมนุษย์มีลำดับชั้น ตามความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำ ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง

Maslow. (1970) เห็นว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เราเกิดมาดี แล้วพร้อมที่จะทำสิ่งดี ถ้าความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ และมีความเห็นว่าทุกคนมีแรงภายในที่จะไปให้ถึงสถานการณ์ที่เรียกว่า “การรู้จักตนเองตามสภาพที่เป็นจริง” หรือความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเอง ซึ่งหมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองทั้งในส่วนบกพร่องและส่วนดี รู้ทั้งจุดอ่อนและตระหนักในความสามารถของตนเอง และยังได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กกว่าผู้ใหญ่ ไม่ควรที่จะคอยควบคุมบังคับทุกอย่าง แต่ควรเปิดโอกาสให้เด็กเลือกได้ตามความต้องการและความสนใจ โดยที่ผู้ใหญ่จะเป็นผู้มีบทบาทในการเตรียมสิ่งต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เด็กได้มีทางเลือกที่ฉลาดเหมาะสม Maslow. (1970) จึงได้ลำดับความต้องการของมนุษย์จากระดับต่ำถึงระดับสูง 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เป็นความต้องการเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ ความต้องการ อาหาร อากาศ น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

1.3.2 ความต้องการทางด้านความปลอดภัย ความต้องการทางกาย เช่น ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุอันตรายและความปลอดภัยหรือความมั่นคงทางจิตใจ ได้แก่ ความมั่นคงในอาชีพและชีวิต

1.3.3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ ได้แก่ ความต้องการที่จะเข้าร่วมและรับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อนร่วมงาน

1.3.4 ความต้องการที่จะได้รับความยกย่องในสังคม ได้แก่ ความต้องการอยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ ความนับถือตนเอง ความเป็นอิสระ เป็นเสรีภาพและการเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย

1.3.5 ความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเอง เป็นลำดับชั้นความต้องการที่สูงสุดของมนุษย์ที่คนส่วนมากนึกอยากจะเป็น อยากจะทำได้แต่ยังไม่สามารถที่จะแสวงหาได้

1.3.6 ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ

1.3.7 ความต้องการทางสุนทรียภาพ

2. ทฤษฎีการจูงใจการบำรุงรักษาของ Herzberg. (1959) ได้กล่าวถึงปัจจัยการจูงใจซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานด้านความพึงพอใจ ได้แก่ โอกาส ความสำเร็จ การยอมรับ ความรับผิดชอบความเจริญก้าวหน้า และปัจจัยการบำรุงรักษา ซึ่งเป็นตัวขัดขวางความพึงพอใจ ได้แก่ นโยบายขององค์กร สภาพการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3. ทฤษฎีแรงจูงใจของ Mc Celland. (1997) ซึ่งแบ่งความต้องการของมนุษย์ เป็น 3 ประการ คือ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการมีอำนาจ และความต้องการ ความสัมพันธ์ โดยความต้องการความสำเร็จหรือที่เรียกว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น ถ้าบุคคลใดมีสูง จะมีความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งให้ลุล่วงไปด้วยดี และแข่งขันกันมาตรฐานอันดีเยี่ยม

4. ทฤษฎีการคาดหวังของ Vroom. (1985) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจใน การทำงานของบุคคล จะประเมินความเป็นไปได้ของผลที่บังเกิดขึ้นแล้ว จึงดำเนินการปฏิบัติที่ตน คาดหวังไว้ การจูงใจขึ้นอยู่กับ การคาดหวังของมนุษย์ต่อผลที่เกิดขึ้น ทฤษฎีการคาดหวังของ Vroom. (1985) นี้ ทำนายว่าบุคคลจะร่วมกิจกรรมที่เขาคาดหวังว่าจะได้รับรางวัลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เขาปรารถนา โดยสรุปแล้วความพึงพอใจมีหลายแนวคิดแต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ เจตคติของบุคคล ในการปฏิบัติงาน ความสนใจในงาน ความต้องการจะมีผลต่อการสร้างแรงจูงใจในการประเมินผล งานขององค์กรที่มีผลกระทบต่อตอบสนองต่อความต้องการของบุคคล

3. การวัดความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงการวัดความพึงพอใจ ดังนี้

หัทย์รัตน์ ประทุมสูตร (2542 : 14) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจเป็นเรื่องที่ เปรียบได้กับความเข้าใจทั่ว ๆ ไป ซึ่งปกติจะวัดได้โดยการสอบถามจากบุคคลที่ต้องการ จะถามมี เครื่องมือที่ต้องการจะใช้ในการวิจัยหลาย ๆ อย่าง อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการวัดอยู่หลาย แนวทางแต่การศึกษาความพึงพอใจอาจแยกกล่าวแนวทางการวัดได้สองแนวคิดตามความเห็น ของชาลนิกค์ คริสเทินส์ กล่าวคือ

1. วัดจากสภาพทั้งหมดของแต่ละบุคคล เช่น ที่ทำงาน ที่บ้าน และทุก ๆ อย่าง ที่เกี่ยวกับชีวิต การศึกษา ตามแนวทางนี้จะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ แต่ทำให้เกิดความยุ่งยากกับการที่ จะวัดและเปรียบเทียบ

2. วัดได้โดยการแยกออกเป็นองค์ประกอบ เช่น องค์ประกอบที่เกี่ยวกับงานการ นิเทศงานเกี่ยวกับนายจ้าง

ทรงสวาท ใจมูล และคณะ (2549 : 48) กล่าวว่า สามารถวัดความพึงพอใจใน งานวิจัยที่มีเครื่องมือวัดหลาย ๆ แบบ โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความสะดวกในการเข้าและ ออกจากโปรแกรม รูปแบบในการนำเสนอ การเรียนรู้เนื้อหาซ้ำ ความเหมาะสมของภาพประกอบ เนื้อหา เสียง ตัวอักษรความสนุกสนาน ประโยชน์ และความต้องการของบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน โดยวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจที่ได้ปรับปรุงขึ้นตามแบบประเมินบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามแนวการออกแบบของ Gagne. (1965) ชนิด 5 ระดับ โดยมีลักษณะ การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจ สามารถสรุปได้ว่าความพึงพอใจสามารถ วัดได้หลายวิธี ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert. (1932) ที่ดัดแปลงมาจากหนังสือของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 121) ในการวัดความพึง พอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ดังนี้ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 29); ไพศาล หวังพานิช (2533 : 89) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอดคล้องกันว่า หมายถึง คุณลักษณะ รวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนหรือ คือ มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพทางสมอง

ภพ เลหาไพบูลย์ (2542 : 329) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้จากที่ไม่เคยกระทำได้หรือกระทำได้น้อยก่อนที่จะมีการเรียนรู้ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

อารีย์ วชิรวารการ (2542 : 143) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางสมองและสติปัญญาของนักเรียนหลังจากที่ได้เรียนไปแล้วโดยใช้แบบทดสอบ

อุทุมพร จามรมาน (2549 : 15) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องชี้ความสำเร็จในการจัดการศึกษาของหลักสูตรนั้น ๆ ซึ่งการจัดการศึกษาตามหลักสูตรต่างๆ มีความเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นตัวชี้ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2548 : 16) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลจากการเรียนรู้ที่แต่ละคนได้ศึกษาเรียนรู้มาแล้วในอดีตหรือในปัจจุบัน โดยเป็นผลจากการประเมินความรู้ทางด้านเนื้อหาวิชาการเป็นหลัก เน้นความตรงเชิงเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นสำคัญ

จากความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นักการศึกษากล่าวไว้ สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถ ความเข้าใจในเนื้อหาหลังจากที่ได้เรียนหรือรับประสบการณ์ สามารถตรวจสอบได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หาได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดกลุ่มสระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูผู้สอนใช้วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนด้านความรู้ ทักษะและกระบวนการ รวมไปถึงสมรรถภาพทางสมองด้านต่าง ๆ ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประเภทแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

สิริพร ทิพย์คง (2545 : 193) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 2 ประเภท สามารถสรุปแบบทดสอบแต่ละประเภทได้ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มาตรฐาน มีการดำเนินการสอบและการแปลคะแนนแบบมาตรฐาน สร้างโดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา และยอมรับในคุณภาพที่สามารถขยายถึงสู่ประชากรได้ การดำเนินการในการใช้แบบทดสอบมาตรฐานต้องทำตามคู่มือทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการแจก การอธิบาย การใช้เวลา การตรวจ และการแปลคะแนนของข้อสอบ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้น โดยสร้างตามจุดประสงค์ของครูผู้สอนเป็นคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียน ซึ่งเป็นการทดสอบว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องในส่วนใด เพื่อจะได้สอนซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดเพื่อดูความพร้อมที่จะเรียนในเนื้อหาใหม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของครูผู้สอน บางฉบับอาจจะไม่ได้ทดลองสอบมาก่อนกลุ่มตัวอย่างไม่คลุมประชากร สามารถแก้ไขได้ทุกกระยะ และครูผู้สอนไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสร้างข้อสอบ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นจึงเชื่อถือได้น้อยกว่าแบบทดสอบมาตรฐาน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546 : 28) กล่าวว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้น จำแนกออกเป็น 8 ประเภท สามารถสรุปแต่ละประเภทได้ดังนี้

1. แบบทดสอบแบบเลือกตอบ ใช้วัดผลได้ทั้งด้านความรู้ความคิด ทฤษฎีหลักการ การตัดสินใจ ตลอดจนความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์
2. แบบทดสอบแบบถูกผิด โดยมีการนำเสนอข้อความเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในหลักการ ทฤษฎี การแปลความหมายหรือการกำหนดตัวแปร
3. แบบทดสอบแบบจับคู่ เป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะการนำเสนอข้อความ 2 ส่วนให้เลือกเพื่อจับคู่กัน ซึ่งโดยทั่วไปจำนวนข้อของคำตอบจะมีมากกว่าคำถาม
4. แบบทดสอบแบบเปรียบเทียบ เป็นแบบทดสอบที่ประกอบด้วยข้อความที่ต้องการให้ผู้เรียนพิจารณาในรูปของ มากกว่า เท่ากัน น้อยกว่า หรือสรุปไม่ได้
5. แบบทดสอบแบบเติมคำ โดยผู้ตอบต้องแสดงความรู้ความสามารถด้วยการเขียนตอบที่เป็นผลลัพธ์ของปัญหา ซึ่งแบบทดสอบแบบเติมคำยังใช้ในการคิดเลขในใจได้
6. แบบทดสอบแบบเขียนตอบ โดยให้ผู้สอบแสดงความรู้ ความสามารถด้วยการเขียนตอบ แสดงวิธีทำ หรือสรุปผลจากวิธีทำโดยแสดงเหตุผลประกอบ

7. แบบทดสอบแบบต่อเนื่อง เป็นการผสมผสานแบบทดสอบหลายรูปแบบไว้ด้วยกัน เช่น แบบทดสอบแบบเลือกตอบกับแบบถูกผิด แบบทดสอบแบบเลือกตอบกับแบบเขียนตอบ

8. แบบทดสอบแบบแสดงวิธีทำ เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้เรียนแสดงวิธีการแก้ปัญหาใช้ประเมินได้ครอบคลุมทั้งมีโนทัศน์และวิธีการคิด การวางแผน รวมทั้งความสามารถของทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในด้านต่าง ๆ

จากประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่มีนักการศึกษาได้จำแนกแต่ละประเภทไว้ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แบบทดสอบแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะที่สามารถนำไปใช้เพื่อประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ ดังนั้นการเลือกใช้แบบทดสอบครูผู้สอนต้องตระหนักถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการประเมิน และมีความสอดคล้องกับข้อคำถาม สาระเนื้อหาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปแล้ว รวมทั้งเลือกใช้แบบทดสอบที่ได้มาตรฐาน เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ต่อไป

3. คุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

สิริพร ทิพย์คง (2545 : 194 -195) กล่าวว่า คุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี พิจารณาได้ดังนี้

1. ความตรง แบบทดสอบที่มีความตรง เป็นแบบทดสอบที่สามารถนำไปวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ครอบคลุมเนื้อหาที่มีในหลักสูตร
2. ความเชื่อมั่น แบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่น เป็นแบบทดสอบที่สามารถให้การวัดได้คงที่ ไม่ว่าจะนำแบบทดสอบนั้นไปวัดกี่ครั้ง
3. ความเป็นปรนัย แบบทดสอบที่มีความเป็นปรนัย เป็นแบบทดสอบที่มีคำถามชัดเจน สามารถตรวจให้คะแนนและแปลความหมายของคะแนนได้ตรงกัน
4. การถามลึก หมายถึง ถามให้ครอบคลุมพฤติกรรมขั้นความรู้ความจำ ความเข้าใจการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า
5. ความยุติธรรม คำถามของแบบทดสอบต้องไม่มีช่องทางชี้แนะให้เดาได้ถูกต้องและต้องเป็นข้อสอบที่ไม่มีความลำเอียงต่อกลุ่มนักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
6. อำนาจจำแนก แบบทดสอบนี้สามารถแยกนักเรียนได้ว่าใครเก่งใครอ่อนโดยสามารถจำแนกนักเรียนออกเป็นประเภทๆ ได้ทุกระดับอย่างละเอียด ตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งสุด
7. ความยากง่ายพอเหมาะ แบบทดสอบนี้จะต้องไม่ยากเกินไปและไม่ง่ายเกินไป
8. ความช่วยยู่ หมายถึง แบบทดสอบที่นักเรียนทำด้วยความสนุกเพลิดเพลินไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการทำแบบทดสอบ

9. ประสิทธิภาพ เป็นแบบทดสอบที่มีจำนวนข้อสอบพอประมาณ จัดทำแบบทดสอบด้วยความประณีต ตรวจสอบให้คะแนนได้รวดเร็ว รวมถึงสิ่งแวดล้อมในการสอบที่ดี

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2550 : 162-163) กล่าวว่า การเลือกใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรพิจารณาคุณลักษณะที่สำคัญในด้านความเที่ยงตรงในการวัดเนื้อหาหรือประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดพฤติกรรม การวัดสภาพที่แท้จริง คุณลักษณะหรือความสามารถของนักเรียน นอกจากนี้ข้อสอบในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรมีอัตราส่วนของความยากอยู่ในช่วง 0.20-0.80 ถ้าข้อสอบใดอยู่นอกขอบเขตนี้ถือว่ายากหรือง่ายเกินไป ครูผู้สอนไม่ควรนำมาใช้

จากคุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า คุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ต้องวัดผลได้ถูกต้องตรงกับจุดมุ่งหมาย มีความคงที่ในการวัด ใช้คำถามที่ชัดเจนครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ สามารถแยกความสามารถของนักเรียนได้ และมีความยากง่ายพอเหมาะ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือ

1.1 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวคิดที่สอดคล้องกัน ซึ่งได้แก่บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 68-71) พิสนุ พงศ์ศรี (2553 : 125-149) สุรวาท ทองบุ (2553 : 81-82) สมนึก ภัททิยธนี (2553 : 172-176) และ ไพศาล วรคำ (2554 : 243-244) สรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชา กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบ จากนั้นจัดทำตารางโครงสร้างข้อสอบ กำหนดจำนวนข้อที่ต้องการสร้าง และจำนวนข้อสอบที่ต้องการจริง ควรออกเกินไว้ระหว่าง 20% - 50% ออกข้อสอบตามที่กำหนด ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้ และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

จากแนวการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์เนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ และพฤติกรรมทั้ง 6 ด้าน คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า
3. จัดทำตารางโครงสร้างแบบทดสอบ เพื่อกำหนดน้ำหนักความสำคัญของเนื้อหา พฤติกรรม กำหนดจำนวนข้อสอบในแต่ละเนื้อหาว่าจะเขียนข้อสอบจำนวนกี่ข้อ จำนวนข้อสอบที่สร้างทั้งหมด จำนวนข้อสอบที่ต้องการจริง
4. สร้างข้อสอบตามตารางโครงสร้างแบบทดสอบ
5. ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ

6. ปรับปรุง
7. ทดลองใช้
8. จัดทำข้อสอบ

1.2 แบบสอบถาม (Questionnaire)

ในการสร้างแบบสอบถาม ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดของแบบสอบถามที่คล้ายคลึงกันได้แก่บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 74) สุรวาท ทองบุ (2553 : 84) พิสนุ พงศ์ศรี (2553 : 179) และไพศาล วรคำ (2554 : 245) ซึ่งสรุปได้ว่า แบบสอบถามหมายถึง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในรูปของชุดคำถามเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกคำตอบที่จัดไว้ให้

1.2.1 โครงสร้างของแบบสอบถาม

โครงสร้างของแบบสอบถาม ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดอยู่หลายท่าน ได้แก่ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 74) พิสนุ พงศ์ศรี (2553 : 182-183) และ สมนึก ภัททิยธนี (2553 : 37) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างหรือส่วนประกอบของแบบสอบถามที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสรุปได้ว่า โครงสร้างหรือส่วนประกอบที่สำคัญของแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม สถานภาพต่างๆ ไป และข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่จะวัด

1.2.2 ประเภทของแบบสอบถาม

การให้แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของแบบสอบถาม มีนักการศึกษา ได้แก่ พิสนุ พงศ์ศรี (2553 : 184) และไพศาล วรคำ (2554 : 245-252) ได้ให้แนวคิดที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสรุปได้ว่า แบบสอบถามแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ขึ้นอยู่กับการใช้เกณฑ์ในการจำแนก แต่ส่วนใหญ่แล้วจะแบ่งเป็นในลักษณะแบบปลายปิดกับแบบปลายเปิด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับแบบสอบถามความพึงพอใจ

1.2.3 หลักในการสร้างแบบสอบถาม

แนวคิดหลักในการสร้างแบบสอบถาม มีนักการศึกษา ได้แก่บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 79-80) ไพศาล วรคำ (2554 : 252-253) และสมนึก ภัททิยธนี (2553 : 37-38) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบสอบถาม ที่คล้ายคลึงกัน โดยสรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำตารางโครงสร้างแบบทดสอบ เพื่อกำหนดน้ำหนักความสำคัญของเนื้อหา พฤติกรรม กำหนดจำนวนข้อสอบในแต่ละเนื้อหาว่าจะเขียนข้อสอบวัดพฤติกรรมด้านใดบ้าง จำนวนกี่ข้อ จำนวนข้อสอบที่สร้างทั้งหมด จำนวนข้อสอบที่ต้องการจริงกี่ข้อ
3. สร้างตามที่กำหนด
4. ตรวจสอบ
5. ปรับปรุงแก้ไข
6. ทดลอง
7. จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ เป็นคุณลักษณะที่บ่งบอกถึงความสามารถของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย เช่น ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความยากและอำนาจจำแนก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ความเที่ยงตรง

การหาความเที่ยงตรง (Validity) ได้มีนักการศึกษา ได้แก่

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 109) สมนึก ภัททิยธนี (2553 : 218-222) สุรวาท ทองบุ (2553 : 105) ได้เสนอการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ไว้คล้ายคลึงกันสรุปได้ว่า การหาค่าความเที่ยงตรง มี 2 วิธี คือ หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

ไพศาล วรคำ (2554 : 260) ได้ให้ความหมายว่า ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง ความถูกต้องแม่นยำของเครื่องมือในการวัดสิ่งที่ต้องการจะวัด หรือความสอดคล้องเหมาะสมของผลการวัดกับเนื้อเรื่อง หรือเกณฑ์ หรือทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะที่มุ่งวัด ซึ่งจำแนกความเที่ยงตรงไว้ 3 ประเภทคือ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

2.2 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้มีนักการศึกษา ได้แก่

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 109) สมนึก ภัททิยธนี (2553 : 218) สุรวาท ทองบุ (2553 : 105-106) ได้เสนอวิธีการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ที่คล้ายคลึงกัน คือ อาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านการวัดผล โดยใช้สูตรโรวินลลี (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (Hambleton) เรียกว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC : Index of Item Objective Congruence)

ไพศาล วรคำ (2554 : 262-263) ได้เสนอการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่า เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทุกประเภท เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ สามารถหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้เช่นเดียวกัน การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจะต้องดำเนินการก่อนไปทดลองใช้ โดยการนำนิยามเชิงทฤษฎี นิยามเชิงปฏิบัติการ โครงสร้างของข้อคำถาม (รวมทั้งคำตอบ สำหรับกรณีที่กำหนดคำตอบให้ผู้ตอบเลือก) ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นที่ต้องการวัด วัตถุประสงค์หรือนิยามศัพท์ ในแบบฟอร์มรายงานผลการตรวจสอบเครื่องมือ ซึ่งคำนวณจากความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการ โดยคำนวณได้จากความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับข้อคำถามที่สร้างขึ้น ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่สร้างขึ้นกับนิยามศัพท์เฉพาะของแบบวัด และแบบประเมิน (Index of Congruence : IOC) ดัชนีนี้เรียกว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index : IOC) โดยแปลงระดับความสอดคล้องเป็นคะแนนดังนี้

สอดคล้อง	มีคะแนนเป็น	+1
ไม่แน่ใจ	มีคะแนนเป็น	0
ไม่สอดคล้อง	มีคะแนนเป็น	-1

และหาดัชนีความสอดคล้องได้จาก

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ R แทน คะแนนระดับความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินในแต่ละข้อ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น

การพิจารณาคัดเลือกข้อคำถาม พิจารณาจากเสียงส่วนใหญ่ของผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าสอดคล้อง กรณีที่มีผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เสียงส่วนใหญ่ก็คือตั้งแต่ 3 ใน 5 คนขึ้นไป เกณฑ์ที่ใช้ก็คือเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป หากมีค่าต่ำกว่า 0.60 ถือว่าใช้ไม่ได้

การกำหนดความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น เป็นดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 121)

4.51 – 5.00 หมายถึง เหมาะสมระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง เหมาะสมระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง เหมาะสมระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง เหมาะสมระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง เหมาะสมระดับน้อยที่สุด

การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบ การคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยเลือกใช้สูตรของโรวิเนลลีและแยมเบิลตัน คำนวณจากค่าดัชนีความสอดคล้อง

2.3 ค่าความยากของแบบทดสอบ

ในการหาค่าความยากของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิด และข้อเสนอแนะถึงค่าความยากของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ไว้ ดังนี้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 15) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบอิงเกณฑ์จะพิจารณาจากจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งขึ้น ทั้งนี้เพราะจุดประสงค์ที่ตั้งขึ้นจะเป็นตัวกำหนดความยากของข้อสอบ กล่าวคือถ้าจุดประสงค์นั้นวัดพฤติกรรมขั้นสูงก็จะมีค่าความยากมากกว่าจุดประสงค์ที่วัดพฤติกรรมขั้นต่ำ

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 105) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์สร้างขึ้นเพื่อวัดว่าแต่ละคนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ การตอบข้อสอบถูก

แสดงถึงการบรรลุจุดประสงค์ตามที่ข้อสอบนั้นมุ่งวัด ดังนั้นข้อสอบแบบอิงเกณฑ์จึงไม่ใช่เกณฑ์ด้านระดับความยากมาเป็นสิ่งสำคัญในการคัดเลือกข้อสอบ แต่ระดับความยากสำหรับข้อสอบประเภทนี้มีประโยชน์ในกรณีที่ต้องการเรียงข้อสอบตามความง่าย-ยาก หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่จัดข้อสอบให้ผู้เรียนสอบเพื่อตรวจสอบระดับความสามารถของผู้เรียน ค่าความยากง่ายของข้อสอบแบบอิงเกณฑ์เป็นค่าแสดงถึงร้อยละหรือสัดส่วนของผู้ที่ตอบข้อสอบนั้นถูกหรือที่เลือกตอบคำตอบนั้นเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ p มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 100 หรือ 0.00 ถึง 1.00

ไพศาล วรคำ (2554 : 292) พิสนุ พงศ์ศรี (2553 : 169) ได้เสนอแนวคิดที่ว่าค่าความยากง่ายของข้อสอบอิงเกณฑ์นั้นต้องการพิจารณาความรอบรู้ (ผ่านเกณฑ์) หรือไม่รอบรู้ (ไม่ผ่านเกณฑ์) พิจารณาที่พฤติกรรมและเนื้อหาที่ต้องการวัด การหาดัชนีความยากในการสอบแบบอิงเกณฑ์ก็มักจะหาความยากก่อนเรียนและดัชนีความยากหลังเรียน โดยใช้สูตรเกี่ยวกับการหาดัชนีความยากแบบอิงกลุ่ม ข้อสอบที่มีความยากเหมาะสมจะมีดัชนีความยากอยู่ระหว่าง 0.02-0.08

สูตรการหาค่าความยากแบบอิงกลุ่ม เป็นดังนี้

$$P = \frac{f}{n}$$

เมื่อ P แทน ดัชนีความยาก

f แทน จำนวนผู้ตอบถูก

n แทน จำนวนผู้เข้าสอบ

2.4 ค่าอำนาจจำแนก

2.4.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ได้มีนักการศึกษาเสนอแนวคิดและข้อคิดเห็นถึงค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ไว้ดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539 : 197) ได้เสนอแนวคิดที่ว่าค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบอิงเกณฑ์นั้นจะเป็นค่าอำนาจจำแนกระหว่างกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการเรียนรู้หรือกลุ่มที่ยังไม่รู้ (Non-master) กับกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้หรือที่รู้แล้ว (Master) ข้อสอบอิงเกณฑ์ไม่เน้นที่ค่าอำนาจจำแนก เนื่องจากแบบทดสอบอิงเกณฑ์จะใช้ในการวัดผลที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบมีระบบ (Systematic Instruction) เช่น การเรียนการสอนรอบรู้ ซึ่งการสอนนี้จะเน้นที่คุณภาพการสอนของครู ถ้าครูสอนดีเด็กทุกคนจะเรียนรู้หมด นั่นคือมีคะแนนเต็มหรือใกล้เต็มทุกคน เมื่อหาค่าอำนาจจำแนกจะมีค่าเป็น 0 หรือเข้าใกล้ 0 ดังนั้นอำนาจจำแนกของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ควรมีค่าเท่ากับ 0

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 105-107) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า อำนาจจำแนก (Discrimination) นิยมเขียนแทนด้วย “ r ” มีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง +1.00 ข้อสอบที่มีคุณภาพในด้านอำนาจจำแนก ควรมีค่าอำนาจจำแนกเป็นค่าบวก ยิ่งมีค่ามากยิ่งดี ข้อสอบที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแบบทดสอบจะต้องมีค่าอำนาจจำแนกไม่ต่ำกว่า 0.20 มีวิธีหาค่าอำนาจจำแนกของ

แบบอิงเกณฑ์โดยเสนอไว้ 2 วิธี คือ วิธีของ Brennan หมายถึง ประสิทธิภาพในการจำแนกผู้สอบ ออกเป็นผู้รอบรู้หรือสอบผ่าน กับผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่าน เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ "B" สุรวาท ทองบุ (2553 : 101-216) สมนึก ภัททิยธนี (2553 : 212-216) ได้เสนอแนวความคิดว่า ค่าอำนาจจำแนก คือความสามารถของข้อสอบในการจำแนกผู้สอบที่มีคุณลักษณะหรือ ความสามารถแตกต่างกันออกจากกันได้ การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อแบบอิงเกณฑ์ มีอยู่ 2 วิธี คือ วิธีการหาค่าอำนาจจำแนก จากผลการสอบสองครั้ง (ก่อนสอนและหลังสอน) และจากผล การสอบครั้งเดียว (หลังสอน) เพื่อจำแนกผู้สอบออกเป็นกลุ่มรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์) กับกลุ่ม ไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์) การพิจารณาค่าอำนาจจำแนก (B) ทั้งตัวถูกและตัวลวงของ แบบอิงเกณฑ์ยังคงใช้เกณฑ์กับค่า r ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอิงกลุ่ม

การหาค่าอำนาจจำแนกแบบอิงเกณฑ์ ตามแนวคิดการสอบครั้งเดียว แล้ว พิจารณาความสามารถของข้อสอบในการแยกคนกลุ่มผ่านเกณฑ์กับไม่ผ่านเกณฑ์ออกจากกัน โดย หาค่าอำนาจจำแนกได้จากความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของผู้ผ่านเกณฑ์ตอบถูกกับสัดส่วนของผู้ ไม่ผ่านเกณฑ์ตอบถูก ดัชนีที่ได้นิยมเรียกกันว่า B-Index

การหาค่าอำนาจจำแนกแบบอิงเกณฑ์ ใช้สูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ. 2554 :

300)

$$B = \frac{f_P}{n_P} - \frac{f_F}{n_F}$$

เมื่อ B แทน ดัชนีอำนาจจำแนกของเบรนนาน
 f_P, f_F แทน จำนวนคนที่ตอบข้อนั้นถูกในกลุ่มผ่านเกณฑ์ (Pass) และกลุ่มไม่ผ่านเกณฑ์ (Fail) ตามลำดับ
 n_P, n_F แทน จำนวนคนในกลุ่มผ่านเกณฑ์ และไม่ผ่านเกณฑ์ ตามลำดับ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การหาค่าอำนาจจำแนกของทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนแบบอิงเกณฑ์ ตามวิธีของเบรนนาน

2.4.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ใช้วิธีหา

สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation: r_{XY}) เป็นการหา อำนาจจำแนกตามแนวคิดที่ว่า ข้อคำถามแต่ละข้อที่สามารถแยกบุคคลออกตามปริมาณของ คุณลักษณะที่ต้องการวัดได้ ค่าคะแนนในข้อนั้นจะสัมพันธ์กับผลรวมคะแนนที่วัดคุณลักษณะนั้น การหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน X ของข้อนั้นกับคะแนนรวมที่หักคะแนนข้อนั้นออก Y' จึงสามารถบ่งบอกอำนาจจำแนกของข้อคำถามนั้นได้ซึ่งคำนวณได้จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน ดังนี้ (ไพศาล วรคำ. 2554 : 297)

$$r_{XY'} = \frac{n \sum XY' - \sum X \sum Y'}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y'^2 - (\sum Y')^2]}}$$

เมื่อ $r_{XY'}$ แทน ดัชนีอำนาจจำแนก
 X แทน คะแนนรายข้อ
 Y' แทน คะแนนรวมที่หักคะแนนข้อนั้นออกแล้ว

$$Y' = Y - X$$

เมื่อ Y แทน คะแนนรวม
 n แทน จำนวนผู้เข้าสอบ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สูตรการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้สูตรของเพียร์สัน

2.5 ค่าความเชื่อมั่น

2.5.1 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสร้างแบบทดสอบ นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับค่าความความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม ไว้ดังนี้

อนันต์ ศรีโสภา (2525 : 61) บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 110-112) สมนึก ภัททิยธนี (2553 : 225-229) สุรวาท ทองบุ (2553 : 110-111) ได้ให้แนวคิดของค่าความเที่ยงของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ที่คล้ายกันเป็น 2 แนวคิด คือ แนวคิดแรก เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องในการตัดสินจำแนกผู้รอบรู้ (ผู้สอบผ่าน) กับผู้ไม่รอบรู้ (สอบไม่ผ่าน) ด้วยวิธีของ Carver. Method (1985) นอกจากนี้ สมนึก ภัททิยธนี (2553 : 227-228) สุรวาท ทองบุ (2553 : 110) ยังได้เสนอวิธีของ Hambleton and Novick. Method (1985) และวิธีของ Swaminathan, Hambleton and Algina Method. (1987) เพิ่มอีก จากการสอบซ้ำด้วยแบบทดสอบฉบับเดียว หรือแบบทดสอบคู่ขนานกับกลุ่มตัวอย่างเดียว และแนวคิดที่สองเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของคะแนนแต่ละคนที่แปรปรวนไปจากคะแนนจุดตัด โดยใช้แบบทดสอบ 1 ฉบับ ทดสอบกับนักเรียน 1 กลุ่มครั้งเดียว มี 2 วิธี คือ วิธีของ Lovett. Method (1987) และวิธีของ Livingston. Method (1829) นอกจากนี้ยังมีสูตร KR-20 ที่ใช้สำหรับแบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม ซึ่งมีสูตร ดังนี้

สูตรของ Lovett. Method (1987) มีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (สุรวาท ทองบุ. 2553 : 111)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - C)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	x_i	แทน	คะแนนของแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์โดยใช้สูตรของโลเวท

2.5.2 การหาความเชื่อมั่นของแบบมาตราส่วนประมาณค่า

การหาความเชื่อมั่นของแบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach's Alpha Coefficient Method (1965) เป็นสูตรที่ใช้ในกรณีที่มีการตรวจให้คะแนนแบบทั่วไป สามารถใช้ได้ทั้งแบบที่ให้คะแนนแบบ 0, 1 ให้คะแนนแบบถ่วงน้ำหนักหรือกำหนดคะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) (ไพศาล วรคำ. 2554 : 282) ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่า 0.7 ขึ้นไปถือว่ามี ความเที่ยงตรง (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 116)

มีสูตรดังนี้ (ไพศาล วรคำ. 2554 : 282)

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม t

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของแบบมาตราส่วนประมาณค่าของแบบวัดความพึงพอใจ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

3. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก

การหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะ หมายถึง การนำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุง เพื่อนำไปสอนจริงให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.1 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

ปรัชญา ใจสะอาด (2542 : 65) ได้ให้แนวคิดว่าการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ จะพิจารณาว่า แบบฝึกทักษะนั้นจะใช้ได้หรือไม่จะต้องมีเกณฑ์พิจารณาตัดสินโดยเกณฑ์ที่นิยมคือ 80/80

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2547: 35-40) ได้กล่าวถึงความหมายและเกณฑ์การหาประสิทธิภาพไว้ดังนี้

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้วแสดงให้เห็นว่าเป็นแบบฝึกทักษะที่มีคุณค่าพอที่จะนำไปสอนนักเรียน

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพมีหลายเกณฑ์ เช่น 75/75, 80/80, 90/90 และ 95/95 การตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับครูผู้สอน และลักษณะเนื้อหาวิชา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้เกณฑ์การหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

เมื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะขึ้นเป็นต้นฉบับแล้วต้องนำไปหาประสิทธิภาพ เสร็จแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้น 1:1 (แบบเดี่ยว) คือ การนำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้กับนักเรียน 1 คน คำนวณประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

ขั้น 1:10 (แบบกลุ่ม) คือ การนำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้กับนักเรียน 6-10 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

ขั้น 1:100 (ภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่) คือการนำแบบฝึกทักษะที่ผ่านการปรับปรุงมาแล้วจากขั้น 1:10 มาทดลองใช้กับนักเรียนประมาณ 30-100 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาประสิทธิภาพของบทเรียนที่สร้างขึ้น

การกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะมีวิธีการดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ จะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่น่าพอใจโดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ ได้แก่ ประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์
2. ประสิทธิภาพของกระบวนการ คือ การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่องของผู้เรียน ได้แก่ คะแนนแบบฝึกหัด คะแนนการประกอบกิจกรรมกลุ่ม งานที่ได้รับมอบหมายหรือคะแนนการทดสอบย่อยในแต่ละบทเรียน เป็นต้น
3. ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คือ ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้ายโดยพิจารณาจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยแบบฝึกทักษะชุดนั้นๆ
4. สำหรับระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเป็นระดับที่ผู้ทำการสอนพอใจ เราเรียกประสิทธิภาพน่าพอใจนั้นว่า “เกณฑ์ประสิทธิภาพ”

การยอมรับและไม่ยอมรับประสิทธิภาพเมื่อทดลองใช้แบบฝึกทักษะภาคสนามแล้ว ให้เทียบค่าประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพผลลัพธ์ที่ตั้งไว้เพื่อว่า

เราจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ ไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์ เกิน 5 เปอร์เซ็นต์ โดยปกติจะกำหนดไว้ 2.5 เปอร์เซ็นต์ การยอมรับประสิทธิภาพมี 3 ระดับ คือ สูงกว่าเกณฑ์ เท่าเกณฑ์ และต่ำกว่าเกณฑ์

3.2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดโดยใช้แบบฝึกทักษะ E_1/E_2 ตามสูตรของ รัตนะ บัวสนธ์ (2556 : 103) E_1/E_2 ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X_1/N}{A} \times 100$$

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
$\sum X_1$	แทน	คะแนนรวมของทุกคนที่ได้จากการทำแบบฝึกทักษะ
N	แทน	จำนวนนักเรียน
A	แทน	ผลรวมคะแนนเต็มของแบบฝึกทักษะทุกชุด

$$E_2 = \frac{\sum X_2/N}{B} \times 100$$

E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum X_2$	แทน	คะแนนรวมของทุกคนจากการทดสอบสรุปรวม
N	แทน	จำนวนนักเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบ

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเป็นการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ ได้แก่ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียนระหว่างเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ โดยพิจารณาจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยการทำแบบฝึกหัด หรือการทดสอบย่อย เทียบกับการหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ได้แก่ พฤติกรรมขั้นสุดท้ายหลังจากผู้เรียนได้เรียนจากแบบฝึกทักษะ โดยพิจารณาจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นั่นคือ ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ของนักเรียนทุกคน ที่ได้จากการทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แต่ละเรื่อง จำนวน 4 เรื่อง ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ของนักเรียนทุกคน ที่ได้จากคะแนน การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระ ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂)

บริบทโรงเรียนบ้านหนองคูณ

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อโรงเรียน บ้านหนองคูณ ที่ตั้ง หมู่ 10 ตำบลเด่นราษฎร์ อำเภอนองฮี จังหวัด ร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 เปิดสอนระดับชั้น อนุบาล 1 ถึงระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอาคารเรียนจำนวน 2 หลัง อาคารอเนกประสงค์ 1 หลัง ล้อม 2 หลัง สนามเด็กเล่น 1 สนาม สนามฟุตบอล 1 สนาม สนามวอลเลย์บอล 1 สนาม สนามตระกร้อ 1 สนาม มีเนื้อที่ทั้งหมด 7 ไร่ 2 งาน 20 ตารางวา มีเขตพื้นที่บริการ 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ 7 หมู่ 8 หมู่ 10 และหมู่ 12

2. ข้อมูลบุคลากร

ตารางที่ 1 จำนวนบุคลากรโรงเรียนบ้านหนองคูณ

ที่	ชื่อสายงาน	ตำแหน่ง	เพศ		วุฒิ				ต่ำกว่า		รวม
			ช	ญ	ป.โท		ป.ตรี		ป.ตรี		
					ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	
1	สายงาน บริหาร	1. ผู้อำนวยการ	1	-	1	-	-	-	-	-	1
2	สายงาน การสอน	2.1 ครู คศ.3	3	5	2	4	1	1	-	-	8
		2.2 ครู คศ.2	-	1	-	-	-	1	-	-	1
3	ลูกจ้าง ชั่วคราว	3.1 นักการภาร โรง	1	-	-	-	-	-	1	-	1
		3.1 ครูพี่เลี้ยง	-	1	-	-	-	1	-	-	1
		3.3 ครูธุรการ	-	1	-	-	-	1	-	-	1
รวม			5	8	3	4	1	3	1	1	13

หมายเหตุ ข้อมูล ณ วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2556

3. ข้อมูลนักเรียน

โรงเรียนบ้านหนองคูมีการจัดการเรียนการสอน 2 ระดับ คือ ระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา เขตบริการ คือ บ้านหนองคู หมู่ที่ 7,8,10 และ 12 ในปีการศึกษา 2556 มีนักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองคู

ระดับการศึกษา	ปีการศึกษา 2556			หมายเหตุ
	จำนวนนักเรียน			
	ชาย	หญิง	รวม	
1. ระดับปฐมวัย				
1.1 อนุบาล 1	12	9	19	
1.2 อนุบาล 1	8	11	20	
รวมระดับปฐมวัย	20	20	40	
2. ระดับประถมศึกษา				
2.1 ประถมศึกษาปีที่ 1	9	5	14	
2.2 ประถมศึกษาปีที่ 2	12	17	29	
2.3 ประถมศึกษาปีที่ 3	10	6	16	
2.4 ประถมศึกษาปีที่ 4	12	10	22	
2.5 ประถมศึกษาปีที่ 5	15	8	23	
2.6 ประถมศึกษาปีที่ 6	12	4	16	
รวมระดับประถมศึกษา	70	49	120	
รวมทั้งสิ้น	90	70	160	

หมายเหตุ ข้อมูล ณ วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2556

4. ผลงานดีเด่นของโรงเรียน

- 4.1 ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 2
- 4.2 กิจกรรมอาหารกลางวันดีเยี่ยม
- 4.3 กิจกรรมออมทรัพย์ดีเยี่ยม
- 4.4 โรงเรียนจัดกิจกรรมงานวันเด็กดีเด่นระดับอำเภอ
- 4.5 ทักษะวิชาการด้านคณิตศาสตร์

5. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการพัฒนา มาตรฐานการศึกษา โดยได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและ กำหนดยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษา จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ระดับ คือ ระดับปฐมศึกษา และ ระดับประถมศึกษา เริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ปี การศึกษา 2553 ซึ่งมีโครงสร้างในการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรง สร้างการบริหารงานโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้านได้แก่ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหาร งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยผู้บริหารยึดหลักการ บริหาร เทคนิคการบริหารแบบ (Plan Do Check Act : PDCA) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและเน้น การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5.1 ปรัชญา “โรงเรียนทันสมัย สร้างวิสัยทัศน์ครู เด็กมีความรู้ คู่คุณธรรม นำ ความสุข”

5.2 วิสัยทัศน์ “โรงเรียนบ้านหนองคุณ จัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณภาพตาม เกณฑ์มาตรฐาน ใช้เทคโนโลยีภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนโดยความร่วมมือ ของชุมชน ครูได้รับการพัฒนาสู่มืออาชีพ”

5.3 พันธกิจ เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ดังกล่าว โรงเรียนบ้านหนองคุณจะต้อง ดำเนินการ คือ

3.3.1 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.2 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้นอก สถานศึกษา

3.3.3 พัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้

3.3.4 ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

3.3.5 จัดการศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วม

3.3.6 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ ให้มีประสิทธิภาพ

5.4 เป้าหมายการศึกษา โรงเรียนบ้านหนองคุณ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน การจัดทำมีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้มีศักยภาพใน การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกันและได้รับโอกาส ในการศึกษาปฐมวัยอย่างน้อย 2 ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับ การศึกษาภาคบังคับ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัยอย่าง เท่าเทียมกันและทั่วถึงตามลักษณะของผู้เรียนแต่ละกลุ่มและประเภท จึงกำหนดเป็นเป้าหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตร ดังนี้

การศึกษาปฐมวัย

1. เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย

2. เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

3. เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม
4. เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา
5. ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
6. ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด

ประสิทธิผล

7. แนวการจัดการศึกษา
8. สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดใน

กฎกระทรวง

9. สถานศึกษามีการสร้างส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการ

เรียนรู้

10. การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดเน้นของการศึกษาปฐมวัย

11. การพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อ ยกระดับคุณภาพคุณภาพให้สูงขึ้น

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์
3. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนา

ตนเองอย่างต่อเนื่อง

4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างมีสติสมเหตุผล

5. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

6. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

7. ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

8. ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

9. คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

10. สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนา คุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

11. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

12. สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

13. สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

14. การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญาและจุดเน้นที่กำหนดขึ้น

15. การจัดตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น

5.5 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษานำผลจากข้อเสนอแนะของการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังนี้

ระดับปฐมวัย

สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความสนใจใฝ่รู้ รักการอ่าน และการพัฒนาตนเองโดยจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานตามจินตนาการทุกด้าน เพื่อการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

ครูผู้สอนส่งเสริมให้ได้รับการอบรมและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและผู้เรียน การฝึกคิด ฝึกทำ ฝึกแก้ปัญหา และปรับปรุงตนเอง

สถานศึกษามีการพัฒนาการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้จัดประสบการณ์ การบริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาการประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การเชื่อมโยงสื่อการเรียนรู้ การสอนจากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ระดับประถมศึกษา

สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์การมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ครูจัดให้มีการพัฒนาตนเอง และจัดกิจกรรมการเรียนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลการเรียนการสอน ต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและพัฒนาการของผู้เรียน มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล

สถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีสื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

6. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนบ้านหนองคูม ได้ตั้งเกณฑ์มาตรฐาน ในการวัดผลและประเมินผล จากกรร รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปี 2555 ได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 68.56 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยพบว่า ทักษะด้าน การใช้ภาษา โดยเฉพาะเรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด ในมาตราแม่กก มาตรา แม่กด มาตราแม่กน และมาตราแม่กบ ของนักเรียน ทำให้สื่อความหมายผิดและเขียนผิด จึงเป็นปัญหามาก ทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ฝ่ายวิชาการจัดทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน โดยการทำให้โครงการอ่านคล่องเขียนคล่อง รองรับและสนองนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 เพื่อแก้ไขและพัฒนายกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้สูงขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังมีนโยบาย ให้ข้าราชการครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนในเรื่องการเขียนสะกดคำ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว และ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้สูงขึ้น ตามเกณฑ์มาตรฐาน ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในประเทศ ดังนี้

กมล ชุกกลิน (2550 : 49) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพราน (ประชานุเคราะห์) อำเภอขุนหาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย รูปแบบการวิจัยคือ One Group Pretest-Posttest Design ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.41/82.73 ซึ่งสูงกว่ามาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ และ ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำของนักเรียนที่เรียนด้วยการฝึกทักษะการเขียนสะกดคำหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กองเหรียญ มอนไธสง (2550 : 73-74) ได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่าน และการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกทักษะ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผล การศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 83.34/89.77 ดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและ เขียนสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีค่าเท่ากับ 0.6785 หรือคิดเป็นร้อยละ 67.85

สุภจิตร คงสุวรรณ (2553 : 88-92) ได้พัฒนาการแผนการจัดการเรียนรู้และแบบ ฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

จำนวน 36 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง พบว่า ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.56/89.16 ซึ่งสูงกว่ามาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ถนอม ยนต์ชัย (2553 : 55) ได้พัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มเป้าหมายการวิจัยได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองกาวครูราษฎร์บำรุง อำเภอหนองลาด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีค่าเท่ากับ 84.50/82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีค่าเท่ากับ 0.6154 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.54 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะในระดับมาก

วิทยา ดำนูน (2553 : 58) ได้พัฒนาการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านเลิงแฝกบัวแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 95.71/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะเท่ากับ 0.6742 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 67.42 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะในระดับมาก

สุวรรณค์ ผิงบรรหาร (2553 : 49) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลดงเมืองน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนอนุบาลดงเมืองน้อย จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.95/87.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะเท่ากับ 0.7657 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 76.57 นักเรียนมีทักษะการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะในระดับมาก

อังกาบ แม่ตระกูล (2553 : 58) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 6 โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 50 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดมีประสิทธิภาพเท่ากับ 96.31/96.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผล

ของแบบฝึกทักษะเท่ากับ 0.8441 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 84.41 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะในระดับมาก

ชนิษฐา พลพะพันธ์ (2555 : 61) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.98/84.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภาพร ดำนูน (2555 : 112) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดโดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโสกกวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 16 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.88/83.96 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในต่างประเทศ ดังนี้

Mcpeake. (1979 : 1799-A) ได้ศึกษาผลการเรียนการทำแบบฝึกอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนถึงความสามารถในการอ่าน และเพศที่มีต่อความสามารถในการสะกดคำจากโรงเรียนประถมศึกษาที่เมือง Scituate และ Massachusetts จำนวน 129 คน พบว่าทุกกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำสูงขึ้น ยกเว้นนักเรียนชายที่มีความบกพร่องในการอ่าน และพบว่าแบบฝึกช่วยปรับปรุงความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนทุกคน และคะแนนของนักเรียนหญิงสูงกว่าก่อนเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ การอ่านยังมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสะกดคำ

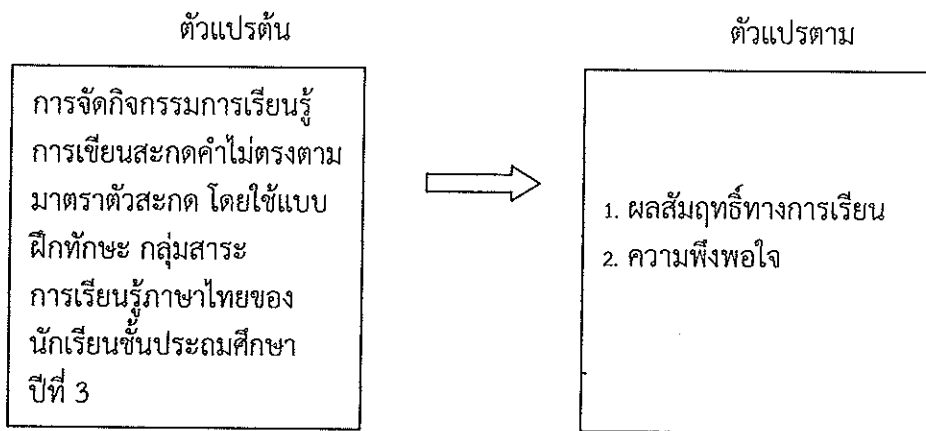
Lowrey. (1978 : 817-A) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนระดับ 1-3 จำนวน 87 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะมีคะแนนการทดสอบหลังจากฝึกทักษะมากกว่าคะแนนก่อนการทำแบบฝึก และนักเรียนทำข้อทดสอบหลังจากฝึกทักษะแล้วได้

ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 89.80 นั่นคือ แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือในการช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ สรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะเป็นสื่อ นวัตกรรมที่สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งเสริมทักษะ และความคงทนในการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนควรนำแนวคิดการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มุ่งเน้นทักษะทางภาษาให้กับนักเรียน จึงมีความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องนำนวัตกรรมแบบฝึกทักษะไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนสะกดคำไม่ตรงตาม มาตรฐานตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ ทฤษฎี หลักการสอนภาษาไทยโดยวิธีการใช้แบบฝึกทักษะจากวิธีสอนภาษาไทยของ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2538 : 52-62) ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3